

GAZDASÁGI LAPOK

50. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Deczember 10.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARYENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsplatz Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Szarvasmarhákra és sertésekre, ugymint birtokok eladására és haszonbérletére vagyis ezeknek közvetítésére

ügynöki és alkuszi

üzletet nyitottam **Kolozsváron (Fellegvári-utca 106. szám alatt)** szíves meghívásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Modern gazdasági épületeket

mindennemű istállókat, tejgazdasági és hűtőtelepeket, takarmánykamrákat, pajtákát, takarmányszárítókat, gazdasági erő- és világítóüzemeket **tervez és berendez**, a gazdaság körében előforduló építészeti és gépészeti kérdésekben tanácsot ad

Esső Andor és Hochholtzer Ödön

okl. gépészmérnök

okl. műépítész

építészeti és műszaki irodája

Budapest, VIII., Baross-utca 97. sz. Telefon 92-80.

Birtok vételek, birtok eladások, bérletek

legelőnyösebben és megbízhatóbban

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodája eszközli

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári serfőzde bérpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

GAZDASÁGI VASUTAK

RÉPAVASUTAK

SINEK, VÁLTÓK, FORDÍTÓKORONGOK, MOZDONYOK, SODRONYKÖTÉLPÁLYÁK, LÜBECKI KOTRÓGÉPEK, FÜGGŐ VASUTAK, BETONKEVERŐ GÉPEK

VÉTELRE és BÉRBE!

.. JÉGGÉPEK és HÜTŐBERENDEZÉSEK. ..

ROESSEMANN és KÜHNEMANN

BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 113-115. SZÁM.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár**

tulhevitett (forrógöz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAE. Ö.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. *****

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Szakképzett főgépész

ajánlkozik, ki jelenleg nagyobb uradalomban, a hol többrendszerű gézekék, szeszgyárak, különféle gazdasági gépeknek mint főgépész működik, elvállal malmot, villanyüzemet, fűrészgépet vagy bármiféle stabil-üzemet. Beszél németül, szlávul, csehül, kisé a magyart is. Szives megkeresések 1097. sz. alatt e lap kiadóhivatalához intézendők.

Gazdatiszt

kiváló cukorrépatermelő, hizlalo és tenyésztő, erélyes, törhetetlen szorgalmu, keresztény, nős, gyermektelen, husz évi uradalmi praxissal, mielőbbi belépésre állást keres. Szives megkeresések „1090 szám alatt“ a kiadóba kéretnek.

30 éves, ref. vallásu,

egészséges, szorgalmas gazda, ki jeles eredménnyel végezte a földmivesséskolát, több évi szolgálati gyakorlata van, nagyobb gazdaságban, szerény feltételek mellett állást keres január 1-i belépésre, mint ispán (kisebb birtokra mint önálló gazdaságvezető is menne, jelenleg, 700 holdas birtokon vagyok). Szives megkereséseket kér: Fehérgyarmat, p. hely. (Szatmár m.), Csombor Mihály, gazd. ispán.

Gazdatiszti

állást keres, nős, keresztény, 33 éves, elméletileg és gyakorlatilag teljesen képzett gazdatiszt. Személyes bemutatkozásra jelentkezhetem. Szives ajánlatokat kér: Baráth intéző Szilágykövesd posta Sármaság.

Képzett,

érettségizett, fiatal, nőtlen gazda, kisebb 100-1000 holdas birtok kezelésére ajánlkozik. Méhészetben, baromfitenyésztésben, gyümölcskertészetben is jártas, szerényigényű. Czim: Holub József, Nagyszere, Temes megye.

Ispáni

vagy ehhez hasonló állást keres január hó 1-re. Földmivesséskolát jó sikerrel végzett, 30 éves, róm. kath. vallásu, nős. Jártas a gazdaság minden ágában, u. m. cukorrépa, dohánytermelésben, tehenészet kezelésében, hizlálásban és az irdai teendők végzésében. Czim: Nagy Lajos gazdatiszt, Jászárokszállás.

Kezelővinczelléri,

kertészi állást keres január hó 1-ére 30 éves, nős, kiscsaládú, józan, munkaszerető, vinczelléri iskolát 1904-ben kitűnő eredménnyel végezte, azóta mindig állásban levő, szőlőtelepítéshez, a szőlőmivelés összes ágaihoz, stratifikált oltványok előállításához, borászati, gyümölcs- és konyhakertészethez értő, gazdasági munkákban kellően gyakorlott egyén. Szives ajánlatokat kér a fizetési igények megjelölésével Kiss János urad. kertész, Földsziget, u. p. Csáthi, Sopronm.

Gazdatiszti

állást keres, földmivesséskolát és kassai tanintézetnél gazdatiszti vizsgát végzett, 32 éves, róm. kath. vallásu, nős és családú, 14 évi önálló nagy gyakorlattal, úgy a kül- mint a belterjes gazdálkodásoknál, január 1-ére állást keres. Czim: Sántha László, Tarczal.

Kertészsegéd,

ki vinczelléri iskolát végzett, nőtlen, a katonaságtól most szabadult, azonnali belépésre állást keres. Elvállal segédi vagy uradalmi kisebb kert vagy szőlő önálló kezelését. Czim: Pandur István, Albert-Irsa, Almásy-ut, kis kastély.

Betöltendő állások.

Ispán

kerestetik intenzíven kezelt gazdaságba. Intelligens, szorgalmas, a gazdaság minden ágában jártas, gyakorolt kiscsaládú, fiatalabb egyének küldjék ajánlataikat bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a Dobai gazdaság számtartóságához, Konrádi, Bihar megye.

Nős

totosispánt keresek 600 holdas gazdaságomba, lehetőleg izr. vallású, ki a gazdaságot önállóan is vezetni tudja, dohánykezelést érti, koránkelő és kellő energiával bírjon, szerényigényű, állását legkésőbb január 1-én kell betöltenie, esetleg előbb is. Szőke Sándor Debreczen, Arany-János-utca 2. sz.

Szakjártas

és szorgalmas nőtlen gazdasági ellenőr felvétetik januári belépésre. Ajánlkozások vissza nem küldendő bizonyítványmásolatokkal Margalit Alfréd urhoz, Toldipusztá u. p. Andocs Somogy megye küldendők. Fizetés 800 korona és teljes ellátás mosáson kívül.

Gazdatisztet

keresek mielőbbi belépésre intenzíven kezelt 2200 holdas gazdaságom részére. Csak nőtlen, erélyes, a gazdaság minden ágában jártas, a könyveléshez is értő fiatal gazdatisztet alkalmazok. Pályázatok Inkei bér gazdaság címre, Csurgóia (Somogy m.) küldendők.

3000 holdas

kajmádi gazdaságomban egy mérlegképes, a kettős és a gazdasági egyszerű könyvvitelben teljesen jártas, felső kereskedelmi végzett, nős könyveői állás töltendő be 1912 január hó 1-re, kérvények az igények megjelölésével, úgy a végzett iskolai, mint az eddigi működési bizonyítvány másolatával, melyek vissza nem küldetnek, címre beküldendők. Előnyben részesül, a ki szabadidejében gazdasági dolgokkal foglalkozhatik. Wolf Henrik birtokos, Szekszárdon.

Keresek

nadányi bér gazdaságomba mérlegképes, izr. vallásu könyvelőt, ki fontosabb gazdasági teendőket is teljesíteni tartozik. Az állás azonnal betöltendő évi 1000 korona fizetés és teljes ellátás. Ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, a fenti címre küldendők. Rosenthal Jakab, Nadány, u. p. Nagybossány, Nyitra m.

Keresek

gyulaházi gazdaságomba (Sza bolcs m.) mérlegképes, izraelita vallásu, nőtlen könyvelőt, ki fontosabb gazdasági teendőket is teljesíteni tartozik. Az állás jan. 1-én vár betöltésre, évi 1000 K fizetés és teljes ellátás mellett. Ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, lenti címre küldendők. Weinberger Samu, Gyulaháza, Szabolcs m.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes címekkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Kerestetnek

intéző, több gazdatiszt, segéd-tisztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Szőlő-kötözőfonál zsák és ponyva

jobb és olcsóbb mint a raffia, a legjobb minőségben és legjutányosabban a

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban, BUDAPEST, V., Nádor-utca 31-33. sz.

szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva-gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó-intézet.** — Manilla-zsinegek, kévekötelek, lópokróczok. Tessék ajánlatot kérni.

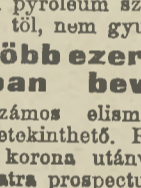
GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a pyrooleum világítása.

A pyrooleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.** Számos elismerő levél nálam betekintható. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Ziska József

utóda

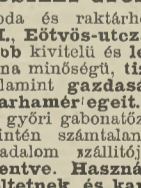
ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI. Eötvös-utca 44. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegű, tízes és százados, valamint gazdasági szeker, hid és marhamérleget. A budapesti, fűmelt és győri gabonatorozsók szállítója, ugyancsak számtalan nagy gőzmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becséreltetnek és kaphatók megbízható állapotban. Javítások elfogadtnak és pontosan eszközöltetnek. Kívánatra uradalomba is küldök szerelőt.

22023/1911. sz.

Stadel-Torkos földmérő-taliga.

Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárban, Győrött.

WOHANKA FÉLE NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK.

• ÜZEMKÖLTSÉGEK •
NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér
ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. NINC S ROBBANÓ-és TŰZ-VEZÉLY! -MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szt-Miklós országos vásár f. é. deczember hó 14-től bezárólag deczember hó 18-ig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra deczember hó 14-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve van megengedve. Temesvár, 1911. november 15. A városi főkapitányságtól: **Reé Ferencz, főkapitány.**

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Őszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában **NAGY-BECSKEREKEN** Angliából hozott teli-
vér fajtisza legelső rendű állatok:

Hófehér óriási nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.
Hófehér óriási nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Hófehér Wyandotte (amerikai kítűnő téli tojó) him 10 K, tojó 8 K.
Hófehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.
ALLAMI NAGY ARANYÉRE Ő. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kítűntetések. **Kítűntetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárád, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szőfia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtisztaságért jótállás.

Birtok-eladást, vételt

törlesztéses jelzálog és egyéb kölcsönöket a legkülönböző feltételek mellett folyósítatunk. Megbízóink részére birtokokat vételre, bérleteket azonnali vagy későbbi átvételre kerestünk és ugyanilyeneket ajánlunk. Ajánlunk és szállítunk prompt vagy kötére: mindenféle gazdasági cikkekkel, u. m.: műtrágyát, erőtakarványokat, szemet, gazdasági gépeket és eszközöket, olajat, kenőcsöt, vegy- és gyógyszerket jutányos árban, kedvező fizetési feltételek mellett

kartellen kívül.

Kívánatra ajánlatokkal szolgálunk. **„ORSZÁGOS HIRADÓ“** kiadóhivatala. Budapest, VII., Erzsébet-körut 20 sz.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók,**

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt.

Telefon 311. Interurban.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárban, Győrött.

WOHANKA FÉLE NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK.

• ÜZEMKÖLTSÉGEK •
NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér
ÓRÁNKÉNT és LÓERŐNKÉNT. NINC S ROBBANÓ-és TŰZ-VEZÉLY! -MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.

Pannonia Szállóda

BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Lovak

télen sikos utakon is megtartják munkaképességüket a Leonhardt LCo védjeggyel ellátott eredeti-H-sarkok által. Az eredeti-H-sarkok minden tekintetben régóta beváltak és használatban a legolcsóbbak.

Minden kétséget kizáróan, a szorkezeti tökéletesség és gazdaságosság legmagasabb fokán álló benzinlokomobílok, cséplőkészletek, fekvőleges benzín és nyersolajmotorok, Diesel-motorok, szivógáztelepek, továbbá a hírneves szab. „Kincsem“ vetőgépek, oróhajtásu morzsolók, lóherofejtő és minden egyéb gazdasági gépek legolcsóbb bevásárlási forrása

Szücs Ödön

mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalatnál
BUDAPEST,
VI. kerület, Nagymező-utca 66 sz.
Árjegyzékkel, prospectusokkal és kilt-ségelőirányzatokkal kívánatra ingyen szolgál.

Takaromány répamag.

A Cserháti tanár által meghonosított bőtermő, későig eltartható

óvári répamag

kapható:

Gr. Teleky Arvéd uradalmában

posta KONCZA.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozunk mező gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 .
Negyed évre	4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest. Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix	841
Gazdasági levél. — Bölöny Dénes	842
A buza nemesítése. — Madarász Dezső	843
Rövid látogatás a bukaresti gazdasági tanintézetben.	
Unturesku	844
Miből pénzeljen a falusi gazdasszony? — Fehér Zoltán	845
Könyvismertetés	845
Kérdések és feleletek	846
Kérdések: Rozskaszálás okoz-e kárt? Sz. I. — Betonburkolat tenénistállóban. F. F. — Baromfi-difteriát hogy gyógyítsak? Sch. V. — Alagosövezésre szükséges árkok húzása gözetlével. B. Sz. — Gép- és eszköztisztántartás. R. J. — Jégeltartás. T. C. — Védekezés a nyulragás ellen. Gazdatiszt. — A méhek megvédelmezése a cinkók és harkályok kártevősei ellen. K. M. — Mennyi bor szűrhető muskotály-, egyéb csemogés borszőlőből? K. M.	
Feleletek: Középnagyságu tejgazdasághoz mi szükséges? Szász Ferenc. — Cselédelboosajta. Szűcs János. — Hizómarha kora. Szűcs János. — Egy hold termőszőlőnek mi lehet az évi bére? Sz.	
Hírek	847
Aprók	848

SZEMLE.

(Időjárás és a gazd. helyzet. — A gazdasági tudósítói intézmény szervezése. — A budapesti gabna-piacz dekadenciája. — Oroszország termése. — Kossutány a buza és zsemle viszonylagosságáról. — Emelkedő szeszárak.)

Szép zöldek és buják a vetések, de az örömben ürmös is vegyül, mert bizony sok helyen meglehetősen nagy sárga foltok rontják az összhathatást, sőt egész táblák is sárgák. A korán vetetteken a hesszeni légy garázdálkodik. Az egerek sem akarnak kipusztulni s így bizony nem oly kecségtető a helyzet a jövőre. A sertés árak mintegy 30—40%-al esnek. Nincs kukoricza, vagy oly drága, hogy félig hízalva ki-ki szabadulni akar a feleslegétől. Dittó áll ez a marha árára nézve is, melynek áresése kb. 15%-ra tehető. Van kínálat bőven, de takarmányhiány miatt kicsi a kereslet. Most közvetlenül karácsony előtt megváltozik egy kissé a helyzet, hogy méregdrágán kapjon a kereskedőtől mindent a fogyasztó.

Pulykakartell ez a legújabb jelszó. Az összes exporteur összeröfentek és 120 fillérről többet kilójáért nem adnak, mert Angliában az enyhe időjárás miatt tavaly nagy veszteség érte őket. Az áru elromlott. Egyik exporteur mintegy 600 ezer koronát veszített. Ő tavaly 162 fillérrel fizette az árunak kilóját élősúlyban. Mi sem természetesebb, hogy évi 800 ezer koronányi hasznát a pulykán nagyobbítani óhajtja s az idén a mult évi veszteségét is a termelők akarja

behozni. A gazda a ki pulykát nevel, annak ma négy kilót számítva pulykánként átlagol, kiadását és rizikóját tekintetbe véve ez csak 80 fillér hasznót jelent. Erdemes-e akkor termelni? Hogy mi jót kívánnak gazdáink és termelőink az exporteuröknek azt elgondolhatjuk. Szerencsés leölt pulyka transportok megérkezését a londoni karácsonyi vásárra ugymint tavaly. Érdekes, hogy Budapesten pedig a baromfi-kereskedő ez időtájt kilójáért 2 K 60 fillért számít. És mégis jel-szavak dominálnak. Neveljünk baromfit nagyban!

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter régebb idő óta foglalkozik a gazdasági tudósítók intézményének olyan szervezésével, mely azokat közelebb hozza a törvényhatóságokhoz, melyeknek közreműködése által a gazdasági tudósítók működése hatályosabbá tétetnék. A miniszter egy-egy gazdasági tudósítónak oly működési körzetet jelöl ki, hogy az körzetének minden községéből lehetőleg személyesen szerezzék be tapasztalatait és ezek alapján tegyen időnként jelentést az illető vármegye területére kinevezett gazdasági felügyelőhöz. Gróf Khuen-Hédervary miniszterelnök, mint belügyminiszter, az anyaggyűjtés sikere érdekében felhívta a törvényhatóságokat, hogy figyelmeztessék a járási főszolgabírákat és községi elöljáróságokat, hogy a mezőgazdasági hír- és statisztikai szolgálat kérdéseiben a gazdasági tudósítók mindenben támogassák és nekik a kellő felvilágosításokat mindenkor megadják.

Indokolatlanul horribilis korpaárak jellemzik a jelenlegi gabnaárak mellett a helyzetet. A malmok nagy dividendákkal számolnak el, tehát üzletmenetük kitünő. A mi kissé furesza, az az, hogy a budapesti piacztól az üzletek eltolódtak s így jelentőségének fénye, mely annakidejében őt megvilágította, már gyengül, mert a tufeszített centralizációt a decentralizáció követte. Ennek köszönhető az, hogy a budapesti bankok eltekintve magánérdekeiktől, melyek azonban korántsem becsülendők le, iparkodnak a vidéki malmokat ügykörükbe keríteni, nehogy a budapesti tőzsde ármegállapításának, vulgo spekuláció hatása kisebbedjék. Persze a végzél a kartell, — a tröszt. A decentralizációs állapokat jellemzi, hogy a tengerit a vidék elkapkodja, árpa és főleg a sörárpa-üzletre Budapestnek nincsen semmi befolyása, a rozs és zab is elkerüli a centrumot, minek akkor a centralizációs árduktálás ugy a határidő, valamint kész gabnaáru-üzletekben. Csak a pöffeszkedés és a viselkedés után lehetne következtetni mintha Budapest még mindig gabnapiacz és emporium volna.

Ismét egy kis kimutatást kell ma Oroszország 73 kormányzóságának idei őszi és tavaszi, vagyis egész termésére vonatkozó hivatalos számadatairól leközlőnünk millő pudokban (egy pud = 16'38 kilogramm).

	1911. végleges jelentés	1911. előzetes beocsés	1910.	1909.
Őszi buza	324	721	875	344
Tav. buza	523	1045	1288	1302
Összes buza	1230	1230	1324	1372
Őszi rozs	167	16	21	19
Összes rozs	1246'7	1246	1345	1391
Zab	760'6	816	927	1015
Tengeri -	127'6	95	120	62
Árpa	546'6	580	610	630

A buzatermés tehát mintegy 75 millió métermázsával gyöngébb a tavalyinál és a két év előttinél. A rozs hozama 17 millió métermázsával kisebb a mult évinél és 25 millió métermázsával csekélyebb az 1909-ikénél. A zabnál 28, illetőleg 43 millió métermázsá, az árpánál 11, illetőleg 14 millió métermázsá a hiány 1910 és 1909 ellen.

Érdekes Kosutány Tamás dr. kísérletei alapján írott tanulmánya a buza és zsemle árak viszonylagosságáról, mely a „Köztelek“-ben jelent meg. Ide iktatjuk.

Nálunk ezidőszert a buza ára 23 korona 85 fillér, a zsemlye súlyának is mintegy 88 gr.-nak kellene lenni. Azt találtam azonban, hogy a vizeszsemlye 67 gr.-ot a tejeszsemlye 46'4 gr.-ot nyom, sőt egy ismerősöm által beküldött vajaszsemlye nem nyomott többet 20 gr.-nál.

Számítsunk most azonban másképpen. A zsemlyekészítésnél kell 100 kg. liszthez 88 liter tej, vagy vajaszsemlyéhez 44 liter víz és 44 liter tej, 1 kg. élesztő és 0'7 kg. só.

A 100 kg. 0-ás liszt ára 34 K 40 fillér, 1 kg. élesztő ára 1 K 40 fillér, a só ára 26 fillér, összesen 36 K és 6 fillér. A tejeszsemlyéhez használt 44 liter tej 12 K, az összeg tehát 48 korona és 6 fillér.

Készül pedig 100 kg. lisztből 135 kg. zsemlye. Kísérleteim alkalmával 140 kg.-nál is többet nyertem, de tekintettel arra, hogy a fővárosi kenyérgyár 100 kg. lisztből 135 kg. süteményt állít elő, ezt a számot vettem fel mérvadónak.

A 67 grammos zsemlyéből 135.-ot éppen 2000 drb. tesz ki. A tejeszsemlyéből 2900 adódik ki s ezt a fogyasztóközönség 4 fillérért fizetvén, az egyik esetben 36 K 6 fillér nyers anyagból 80 K, illetve a másik esetben 48 K 6 fillér után 116 K a bevétel, a melyben benne foglaltatik mindenestre az előállítás költsége is, de midőn a pékmesterség jövedelmezőségét számítjuk, nem szabad figyelmen kívül hagyni a következőket:

1. hogy ők 20 fillérért nem 5, hanem 6 süteményt adnak;

Megjelent

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. **NAGY**

Téli és Tavaszi Gazdasági Anyag Árjegyzéke.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2. hogy a péküzlet forgótökéje nagyon gyorsan forog s nagy átlagban úgy számíthatjuk, hogy a pék hetenként kapja meg a zsemlye árát, tehát hogy a haszon egy esztendőben 52-szeresedik. És mégis azt mondják, hogy a pékek nem tudnak megélni és az agrárizmus az oka az általános drágaságnak,

Emlékezzünk meg arról, hogy Ausztria-Magyarországon kívül nem számítanak a vendéglőben a kenyéért, amelyet az ebédlő vagy vacsorázó vendég elfogyaszt, külön díjat, míg nálunk az egyfalatnyi zsemlyét vagy egy vékony darab kenyeret 4 fillérrel, sőt némely vidéken, mint Szegeden 6 fillérrel számolják fel. A magyar pékek tehát nemcsak nem készítenek kitűnő süteményt, de azt, hogy nagyobbak nézzen ki, diafarin, diamalt és más szerekek még annyira fel is fújják, hogy a zsemlyében nem ritkán diónyi nagyságu üregek lehetők; de legalább a svábbogártól kezdve a cigarettacsutkáig meg a szögekig minden található benne. Ezen bizony segíteni kellene, mert lehetne is.

Menjünk egy lépéssel tovább. A hizlalt magyar marhát nem kis részben Münchenbe adják el és pedig azért, mert a müncheni mészáros többet ad érte és Münchenben még is olcsóbb a hus, mint Budapesten. A magyar tojást olcsóbban kapni a berlini piacon, mint a budapestin, pedig azt mindenesetre jóval nagyobb szállítási díj terheli s a csomagolásnak is sokkal gondosabbnak kell lennie, hogy el ne törjön.

A burgonya kg.-ját 12 fillérért árulják Budapesten; a termelők legjobban fogják tudni, hogy milyen árban tudják ők burgonyafeleslegüket értékesíteni s azt is kiszámíthatják, mibe kerül annak a Budapestre szállítása.

Koránt sincs szándékom e felettébb fontos kérdés tárgyalásába mélyebben beleereszkedni, ez a pár adat csak annak némi megvilágítására szolgáljon, hogy mennyiben van igazuk azoknak, a kik a gazdák ellen izgatva, a mostani drágaságért a gazdákat teszik felelőssé és az agrárizmus jelszót gyűlöletessé tenni igyekeznek.

Színigazság ez, de azért a beavatatlanok és az agrárizmus ellenségei minden baj kuforrásainak mindig a termelőt tekintik. Ime néhány példa a sokak közül, mit nyer az ipar és mit a tovább árusító kereskedő.

Egyik jól értesült napilap, „Az Est“ a szesz- ipar és szeszárakról a következőket írja:

„A szeszárak a nyár óta úgy nálunk, mint Ausztriában több mint 20 koronával emelkedtek. Ez az abnormális emelkedés csak részben tudható be a nyersanyagok drágulásának, mert például a melasznak, mint főanyagának a mai 12 koronás jegyzése csak névleges. Az ipari szeszgyárak még olcsóbban akarnak vásárolni. A minden fantáziát meghaladó szeszárak emelkedés nagyrészt abban leli magyarázatát, hogy nálunk és tülről a kontingens sokkal szűkebben megszábotott, mint a mennyi a fogyasztás zavartalan ellátásához szükséges. Nagyrészt pedig az osztrák szesz-kartell kizsákmányoló árpolitikája hajtja végtelenségig és felülkér, hogy legelső sorban azokat a magyar vállalatokat, melyek a tél folyamán termelt szesznek betárolásával foglalkoznak, az előbb-utóbb bekövetkező reakció katasztrofális erővel fogja sújtani. Betetőzi az osztrák szesz-kartell működését az a szinte képtelen spontán elhatározása, mellyel az osztrák szeszárakat deczember másodiktól kezdődő érvénnyel újból 10, szóval tíz koronával emelte fel. E szerint július óta Ausztriában kereken harmincz koronával emelkedtek a szeszárak.

A viszonyok ilyen elfajulása kell hogy irány-

adó körökben is kiváltsa azt a gondolatot, s azzal meg kell barátkoznunk és arra elő kell készülnünk, hogy 1912. szeptember hó 1-étől a kontingens-t a fogyasztás teljes szükségletéhez mérten kell megállapítani. Tudniillik iminens fontosságu magyar nemzetgazdasági érdekek parancsolólag követelik, hogy minél több földbirtok részesítésék megfelelő kontingensben, ha a fogyasztás mérve a fokozatosan emelkedő termelést biztosan felszivhatja.“

Rembend volnánk, ha immár az agrárius érdekeket nem kedvelő napilapok is ilyen hurokat pengetnek. A kartell és trösztök kapzsiságának se hossza, se vége!

—ix.

Gazdasági levél.

Kas-a, 1911. deczember 5.

Két hóval ezelőtt, mikor a hónapokig tartó szárazság és nyári kánikulai meleg minden átmenet nélkül lépett át a télbe 2—3 fokos fagygyal, nem gondoltuk volna, hogy még deczember elején is kijárhat a legelő jószág és vigan szánthat az eke karácsony havában. Erőltetett sietséggel takarodtak be a gazdák őszi terményeikkel fedél alá és ugyancsak siettünk a földeléssel is, nehogy megtörténjék az a baleset, hogy drága pénzen, vérrel-bottal betakarított repánk, burgonyánk a kupacokban megfagy... és még szerencse, hogy a kazalgerinceket nyitva hagytuk és így szikkadhat a kazlak tartalma, mert bizony a félve várt korai téltől nem lett semmi, hanem egész november hol napos, enyhe meleg napokkal, hol tulnyomólag ködös, borongós, esős, sőt nem egyszer nyári záporos napokkal telt el. És jól mondja a régi gazda közmondása az őszi esőről, hogy: „véka eső, köből sár“ — mert a leesett eső teljesen átáztatta a szántókat s olyan sár van az utakon, hogy azok alig járhatók. Nehezen, vagy sehogy sem tudnak a sikvidéki gazdák télire fát fuvarozni, mert elsülyednek a terhes szekerek a felvágott utakon és még ha ily állatkínzásához oly horribilis faarak járulnak, mint a mi környékünkön, akkor nem sokára nem füt senkisémm fával, hanem szénnel. A Hernád alsó folyása körül, hol az erdők már messze fenn vannak a hegyek között, egy köbméter fa 8—10—12 koronába kerül, akár a nem közeli környéken, akár vasuton, messzebb fekvő erdőségekből hozatna. Idehaza olyan rosszak az erdei utak, hogy azért nem lehet fához jutni, a vasuti szállítások révén meg azért, mert nem kapható kocsik. Nem egy esetet hallani akár itt minálunk, akár az erdélyi részeken, — szóval: „urbi et orbi!“ — hogy az idej csépléshez még az elmúlt februárban megrendelt tűzifa máig sem érkezett meg. Ez a nagy vasuti kocsihány nemcsak a kereskedelemmel, hanem velünk, gazdákkal is érezteti hátrányait. Ime egy példa:

A múlt hónapban ökröket vásárolni jártam lenn Erdélyben. A Szamosujváron és Tordán beszerzett ökröket mint központba, Apahidára hajtattam feladás végett és egyszersmind előző napon megrendeltem egy nagyobb rakodótérrel biró, u. n. 2 f kocsit. Másnapon megérkezik Apahidára egy kis kocsit, a melybe 10 kis tehén elfért volna ugyan, de 10 nagyobb ökrök sehogysem. Képzeltető, mily kellemes helyzetben voltam a már odarendelt és meg is érkezett ökrökkel... Ha véletlenül nem fut be az állomásra egy nagyobb rakodóterületű kocsit és nem oly előzékeny az állomásfőnök, hogy a félig telt kocsit nagy hamarosan kiüritteti, talán még ma is ott várok a feladásra. Ilyen lehetetlen helyzeteket szül a vasuti kocsihány.

A télbe is benyuló hosszú őszen az őszi

szántásokkal minden igyekvő gazda végzett, de hogy elérte-e vele kitűzött célját, az még a jövő őszi és téli időjárástól függ. Mert bizony ha sok eső lesz és összesulykolja a kezdetben puhán, omlósan művelt földet, úgy fáradságunk egy jó része kárba veszett és tavasszal aligha szánthatunk újra. E fajta aggodalmak egészen jogosultak ezen a mi agyagos, cserepedésre hajló talajainkon gazdálkodóknál, mert például az őszi vetések egy részével is úgy jártunk, hogy a hamuszterületen beművelt talajba elvetett búzák egy részére vetés után pár napra zuhogó zápor jött, majd utána nyári melegségű napsütés, huzamos szikkasztó szél és így a felső réteg úgy megcserepedett, hogy az elvetett magnak legalább 10—15%-a csak csirázott és csavargott jobbra-balra a cserepes réteg alatt mindaddig, míg a novemberi esők teljesen át- és átáztatták a talajt és kihajtatott. Éppen e miatt a búzák egy része ritkás, sőt gyengésnek is mondható. Jó lett volna ugyan könnyű boronával megjáratni ezeket a táblákat, de időjárásunk esetleges téliesre válásától már joggal tarthatunk novemberben, különösen mivel a környező távolabbi hegyek ormán ott csillogott a hó. No, de annál bujábbak aztán a korábbi vetésű rozsok, melyek nem egy helyen megrogytak és kezdenek sárgulni; féltő, hogy kipattannak a mindegyre szakadó esőben. Ezek a gyapjas, buja vetések ugyan várják már a fagyot, hogy lehessen azokat lelegeltetni, mert így neki menni velük a télnek nem tanácsos.

A burgonyaszedést szerencsésen bevégeztük s a mennyileges eredmény nagyon szép, mert kat. holdanként 110 q termelt, de minőleges szempontból bizony a Professor Woltmann-burgonya immáron második évben hagy kívánni valót maga után; t. i. a magasabb keményítő-tartalom, mely az idén 16.9—19.2% között ingadozik, ilyenformán:

I. o. burgonyában van	16.9 %
II. o. „ „	17.3 %
III. o. „ „	19.2 %

Az alak és érettség szempontjából nagyon szigoruan megválogatott burgonyából csak a lelegeje lett ültetni való burgonyának bevermelve, míg a többi része szeszgyárban lesz feldolgozva. Ad vocem! Szeszgyári üzem. Van most sok bajuk a szeszgyárosoknak az Erdélyben volt sok eső miatt érésében megkésétt és így nyersen zsákba került új tengerivel, „füstölnek“ azok mesésen a raktárakban, nagy padlásokon, sőt nem egy Erdélyből idekerülő vasuti kocsit füstölögve, összecsirázva, agyonpenészedve érkezik meg a négy-öt napi ut után. Van is „Anstand“ elég a vasuti állomásokon, fekete szikü tengeri még minden raktárban bőven van, mert daczára az eltergetésnek vékony rétegekben, daczára a mindennapi szorgos forgatásnak, „pipál“ a legtöbb tengeri ebben a ködös, enyhe időben. A szeszgyári gazdaságok állatállománya persze örül annak, hogy a leghitványabb keményítő tartalmu burgonya métermázsája 5—6 korona lévén, nem ebből, hanem tengeriből főznek, mert jobb mosléktakarmányhoz jut ily módon.

A tartani való jószág ára lecsökkent, különösen malacz, süldősertés ára esett 30—40%-ot, de a sovány szarvasmarha ára is. Különben hogyne, mikor a piacon a széna métermázsájának ára 10—14 korona; ilyen árak mellett ki ne igyekeznék menekülni minden felesleges és eladható állattól? A tengeri ára 19—20 korona, bár egyes bővebb tengeritermő alvidéken megszorult emberektől 16—18 koronán lehet összezedgetni.

A tejárak crescendóban vannak még mindig

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Kőszegi-féle szab. motoros talajművelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 3—5%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméshozamok is). — 8. Örülésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajsza, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztá-Szöllös, gróf Karácsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Mátyás Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Machmer János Pusztá-Rastovác, Razgha Ernő Hontkiskér, Pannohalmi Főapátság Kismegyer, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygyeresd, dr. Goszthony Mihály Bárdibük, gróf Pejacseovich Tivadar Nasice, Magyar. kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

28—30—40 filléres tejárákhoz kezdünk már hozzácsokni piacainkon.

A karácsony szent ünnepének hete és napja ugyan még messze van, de mivel a jó kívánság sohasem rossz és a karácsony hónapjában már amugy is benne vagyunk, kedves gazdatársainak boldog, hideg, havas karácsonyi ünnepeket kívánok.

Bölonyi Dénes.

A buza nemesítése.

Irta: Madarász Dezső.

I.

Vannak olyan gazdaságok, a melyek mindenkor lépést tartottak a haladó mezőgazdasági tudományokkal s állattenyésztés és növénytermelés tekintetében üzemüket igen tökéletes fokra fejlesztették. Ezek talajmunka, trágyázás, földkihasználás szempontjából minden tökéletesíthetőt tökéletesítettek, minden elérhetőt elértek s ha gazdasági növényeik hozamát fokozni vagy minőségét javítani akarják, okvetlenül át kell térniök a növénynemesítésre, mint az egyedüli eszközre, melylyel még e czél megközelíthető. Nincs messze az az idő s ennek gyorsabb elkövetkezését a tudományos mezőgazdaság térfoglalása csak siettetni fogja, mikor a gazdasági növények tenyésztése oly előkelő helyet fog elfoglalni a gazdasági üzemekben, mint ma az állatok tenyésztése. S a tenyésztés elsősorban azon a növényen veszi kezdetét, mely kulturnövényeink között a legelőkelőbb s termelési terület tekintetében is vezet, tudniillik a búzán.

A buza nemesítésének rendkívül nagy fontosságát látta be akkori viszonyainkat tulszárnyaló éleslátással Mokry, a ki a békésmegyei Gerendáson megpróbálkozott a bánáti buza nemesítésével. Eljárásának lényege abban állott, hogy a leghosszabb és legdusabb magvu buzakalászkiválogatására helyezvén a fősulyt, ezeket növényiskolákban fokozatosan nevelte a közönséges vetésre. 15 évig folytatott czéltudatos nemesítési munkálatával el is érte, hogy a nemesített buza egy kalásza 46·6 magot tartalmazott a közönséges buza 28·3 magjával szemben s a kalász annyira megnyult, hogy a közönséges buza 18 kalászkája helyett 32 foglalt helyet az orsón, míg egy-egy kalászkában az eddigi 3 mag helyett 5 fejlődött. Minthogy azonban a búzát különleges körülmények közé helyezve tökéletesítette ilyen fokig, a buza növekedéssel együtt későn érővé is tette azt, ami — tekintettel szélsőséges klímánkra — a sikertelenség csirájának hordozója lett: egy kedvezőtlen év, melyben a buza teljesen összeaszott, tönkretette 15 év fáradságos munkájának bámulatos sikereit.

Számunkra mindebből csak az a tanulság maradt meg, hogy a buzánemesítés terén egészen más utakon kell járunk, ha a gazdasági gyakorlatban beváló formákat akarunk előállítani. Eljárásunkban pedig kell, hogy a tudomány tanítása legyen mindig a világitó fátyla, mely ismeretlen vidékeken is segít eligazodnunk.

Az a tudomány, mely Darwin fellépése óta mindenkor igen nagy érdeklődésre tartott számot s mondhatni egységes nézőpontot kölcsönzött a legkülönbözőbb tudományágaknak: a leszármazástan bennünket is nagyon közlelő érdekel. Ha a fajok lassu fokozatos kialakulás eredményei természeti okok behatása alatt, illetőleg, ha új alakok, új fajok hirtelenül ugrásszerűen is keletkezhetnek (mutáció-elmélet), megvanszámunkra a lehetőség a természettől elesett módszerek segítségével az új fajok, új alakok kialakulását elősegíteni és támogatni. Voltaképpen a nemesítés nem is más, mint kiesiben és emberi czéltuda-

tossággal keresztülvive az, a mit a természetben nagyban és emberi céljainktól függetlenül megvalósulni látunk.

Ismernünk kell a leszármazástan alapvető kérdéseit: a változékonyságot, alkalmazkodást és átöröklést abban a valóságban, melybe ezt a kísérletező tudomány helyezte, mert ezek képezik a növénynemesítés s általában növény- és állattenyésztés alaptudományait.

Azonkívül a jó növénynemesítő alapos növény-tani ismeretekkel kénytelen hozzáfogni munkájához s ezek közül egyforma fontosságuk a morfológiai és fiziológiai ismeretek, melyekre megfigyelései és bírálati alkalmával lépten-nyomon szüksége van.

Csak mellékesen említjük, hogy a növénynemesítőnek alapos növénytermelési tudásának és praksisának is kell lenni, mert ha a növénytermelést csak mesterségnek tekintjük, akkor vele szemben a növénynemesítés a növénytermelés művészete.

E segédtudományokból merítve, a növénynemesítés egyaránt szolgálatában áll tudománynak és gyakorlatnak. Ez utóbbit különösen az által, hogy a gazdaságoknak nagyobb termőképességű, a viszonyokhoz jobban alkalmazkodó, a káros tulajdonságoktól mentesített fajtákkal szolgál, melyek ezek révén nagyobb jövedelemre tesznek szert. Végeredményben ilyen módon szaporodik a nemzetvagyon is.

Mi hát tulajdonképpen a növénynemesítés? A növények bizonyos czéltudatossággal eszközölt tenyésztése. A mint megkülönböztetjük az állattenyésztőt az állattartótól vagy állatszaporítótól, ép úgy éles különbséget kell tennünk növénytermelő és növénynemesítő között. A növénytermelő gazdasági kulturnövényeinket nagy tömegben szaporítja s a faj tökéletesítésére nézve megelégszik a vetőmag okszerű előkészítésével, vagyis elsősorban magvainak megtisztogatásával rostálás és triörözés útján. Végeredményében ez az eljárás egyoldalú kiválogatás: kiválogatása a legegészségesebb, legnagyobb és legtisztább anyagnak a többi tulajdonságok figyelembevétele nélkül. Ezzel szemben a növénynemesítő a növényvel, mint egyeddel foglalkozik s a tömegben elvesző egyedi tulajdonságokat felhasználja a faj tökéletesítésére. Egy fajon belül fajtákat és változatos formákat tisztá törzsben nevel fel s ezek közül kiválogatja magának azokat, melyek kitűzött czéljának legjobban megfelelnek.

A tenyészczél, melyet a növénynemesítő megközelíteni iparkodik, a szerint alakul, a minők egyrészt a piac kívánalmai a jó áru, másrészt a gazdák kívánalmai a jó vetőmag tekintetében. Mindig valamely adott növénynél az adott körülmények döntik el, mily czélt tűzzön a tenyésztő maga elé.

Vajjon megvan-e a lehetőség új fajok előállítására s illetőleg a meglévő fajok tökéletesítésére? A régi nézet, mely szerint a fajok állandóak, Darwin óta megdőlt. A fajok úgy keletkeznek s ma is keletkeznek. Hogy hogyan? Az még véglegesen nincs eldöntve. Darwin szerint új fajok a természetes kiválogatódás és a létért való küzdelem eredményei, míg de Vries a fajok formálódását hirtelen keletkező mutációkkal magyarázza, értve ez utóbbi alatt azokat az eltéréseket, melyek minden átmenet nélkül, ugrásszerűen támadnak s fellépésüktől fogva állandóak és átöröklődők.

Bármiként döljön is el a fajok keletkezésének problémája, bennünket, a kik a gazdasági céljainkra szolgáló növényfajok tenyésztésével foglalkozunk, legközelebről csak az érdekel, hogy igenis új fajok még ma is keletkeznek s hogy a meglévő fajok sem illeszkednek bele tökéletesen

egy növény-tani rendszer merev korlátaiba, hanem azon belül folytonos és pazar változatos-ságban tárják elénk az egyedek együtt adó tulajdonságok kombinációit.

Igy a buza a természetes rendszer szerint a virágos növények csoportjának zárva-termők alcsoportjába s ezen belül az egyszikűek osztályába a pázsitfélék rendjének gabnafélék családjába tartozik a kukoriczával, czukornáddal, köles-sel, rizsszel, zabbal, rozs-szal, árpával s a rétek fűvét alkotó Festned, Bromus, Pod, Dactylis stb. génezsekkel együtt. A XVI. század botanikusai 5 fajtát különböztettek meg: a közönséges búzát, angol búzát, tönkölyt, tönkét és alakort. Linné az elsőt tavaszi és téli búzára különítette, míg Villars a kettőt ismét Triticum vulgare név alatt egy fajtá egyesítette és Schrank a Triticum dicaccumot, Defontaines a Triticum durumot sorozta a fajok közé.

Vannak ismét mások, a kik az említett hét fajt egy faj különböző töformáinak tartják. Körnicke csak a Triticum monococcumot tartja határozottan külön fajnak.

Vilmorin a csupasz búzákat négy csoportba osztotta u. m.

1. *Triticum vulgare* Villars (közönséges buza; németül Gemeiner Weizen; francziául Froment ordinaire; ang. Common Wheat.)

2. *Triticum durum et Tr. compositum* Linné (Hasas vagy angol buza és ijafias vagy egyiptomi buza; ném. Englischer Weizen, Glockenweizen; francz. Gros blé, Petanielle ou Poulard; ang. Turgid and Egyptian Wheat.)

3. *Triticum durum* Desfontaines (keményszemű buza; ném. Bartweizen; francz. Blé dur; ang. Hard Wheat.)

4. *Triticum polonicum* Linné (lengyel buza; ném. Polnischer Weizen; francz. Blé de Pologne; ang. Polish Wheat.)

De Candolle-t a buzák történetének tanulmányozása arra birta, hogy egy fajnak tekintse őket. Ezek „valószínűleg nem nagyon régen, az emberrel talán egyidőben keletkeztek a közönséges buza alakjából, talán abból az aprószeműből, a melyet hajdan az egyiptomiak s a svájci és olaszországi cölöpépítmények lakói termesztettek.“ *

Ugyancsak Vilmorin a polyvász búzákat három csoportba osztotta:

1. *Triticum Spelta* Linné (tönköly; ném. Spelz, Dinkel; francz. Epeautre, Grande Epeautre; ang. Spelt)

2. *Triticum dicoccum* Schrank (tönke vagy kétsoros buza; ném. Emmer, Amelkorn; francz. Amidonier; ang. Starch Wheat.)

3. *Triticum monococcum* Linné (alakor; ném. Einkorn, Schwabenkorn; francz. Engrain, Petit Epeautre; ang. One-grained Wheat.)

Ezekre vonatkozólag de Candolle arra az eredményre jutott, hogy „a tönköly a közönséges búzából, vagy valamelyik közbeeső alakból származott, nem nagyon régi történet előtti korszakban.“ A tönke pedig a tönkölynek régi természet-fajtája (race); végül az alakor külön faj.

E különböző fajok, illetőleg tőalakok közül leginkább elterjedt a *Triticum vulgare*, hova a hazánkban tenyésztett, illetőleg termelt búzák is tartoznak. Vadon tenyésző ősalakja e búzának még nem ismeretes. Őshazája sem bizonyos, bár a legrégebb feljegyzés szerint, mely Beroses chaldeai paptól származik, őshazája Mezopotámiában van a Tigris és Eufrates között, mely a buza régi természetési övének középpontjában fekszik.

Művelésével már a praehistorikus időben ta-

* De Candolle: Termesztett növényeink eredete.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!
A CASE-gép

csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Uezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

lálkozunk. Már a kő- és bronzkorszak czölöp-építményeiben ráakadunk. A legrégebbi irások már mint rég ismertet emlegetik s a fáraók sir-emlékeiben ugyancsak található. Jelenleg mindenütt termelik s a hova szüsterületre az ekavas behatol, mindenütt első kulturnövény a buza. Művelésének éjszaki határa a 69° éjszaki szélesség. Dél-Amerikában a Victoria mellett levő Caracasban (10°13') 1550—1850' magasságban is jól tenyészik. Művelés: határa a hegyeken az árpa és rozs mögött marad. *

A növényrendszertan fentebbi csoportosítása azonban csak nagy általánosságban állhat meg, mert a fajokat *nagy változatosság és plaszticitás* jellemzi, úgy hogy a fajok felosztás mellett alfajokba, fajtákba és a felosztás formákba vált szükségessé. Sőt — a mint látni fogjuk — e rendszertani kategóriákba sem sorozhatók mereven a buza különféle formái, legalább nem olyan módon, hogy az a növénytenyésztőt kielégíthetné.

Ha ugyanis ilyen módon rendszerbe állított buzánkat — vagy bármely más nem nemesített gazdasági növényünket — alaposan szemügyre vesszük, az egyes buzatövek közt igen sok, termelési szempontból többé-kevésbé lényeges különbséget fedezünk fel. E különbséget megállapítva, világos lesz előttünk, hogy buzánk tömege (populációja) *elemi fajokból* áll s közel fekszik az a gondolat, hogy ezen elemi fajokat szétválasztva és elkülönítve — kereszteződésektől megóva — *tiszta törzseket* nyerünk, melyek azonos sajátságokkal jellegzetek. Az elemi fajokat egy átörökíthető tulajdonság jelenléte, vagy hiánya különbözteti meg egymástól. Ily módon pl. egy bunkós kalászu buza megkülönböztethető elemi faj egy hegyes kalászu buzával szemben, vagy egy koraérő egy későérővel szemben. Az organizmus önálló tulajdonságok összetétele s minden organizmus egy faj keretén belül, mely a másiktól egy vagy több elemi tulajdonságban eltér, elemi fajt alkot.

A növénynemesítésnek tág tere van: elsősorban elemi fajokra lehet bontani keverékjellegű gazdasági növényeinket, hogy megnyerjük azokat a formákat, melyeket a legkülönbözőbb gazdasági célok kielégítésére megkívánhatunk; azután az ily módon megismert s különböző tulajdonságokkal jellegzett tiszta törzseket *keresztezés* útján összehozhatjuk s tulajdonságaiknak oly kombinációira akadhatunk, melyek célunknak még jobban megfelelnek. Végül a fellépő mutációk útján új fajokat is sorozhatunk a meglévőkhöz.

Annak felismerése, hogy a legalsóbb rendszertani kategória az elemi faj s hogy tulajdonképpen az elemi fajból kell kitenyészteni tiszta törzsből gazdasági növényeinket — mint látni fogjuk — nem könnyen ment, s előbb a régi tenyésztési eljárások fáradságos, mondhatni szizifusi munkáján kellett a tenyésztőknek átesnie, míg végül az oly egyszerű, de mégis egyedül célravezető új tenyésztési eljárással ajándékozták meg az emberiséget.

Rövid látogatás a bukaresti gazdasági tanintézetben.

Ha szép Erdélyországunk bérczes határának kurta időre bucsut mondunk és Predealon át a velünk közvetlen szomszédos Romániába lépünk, innen gyorsvonattal néhány óra alatt az oláhok büszkeségét képező fővárosukba Bukarestbe ér-

* Körnicke-Werner: Die Arten und Varietäten des Getreides.

kezünk. Az oláhok különös előszeretettel kis Párisnak emlegetik országuk székhelyét, melyben némi igazuk is van, mert a mi a fényűzést illeti, abban náluk hiányt nem lehet észlelni; ezt különösen megfigyelhetjük egyik főutcájukon, a melyet Calea Victoriának neveznek. Feltűnést keltenek különösen a hölgyek, a kik nemcsak hogy az utolsó feltűnő párisi divataljukkál szembe ötlenek, hanem emellett még szépségükkel és eleven modorukkal vetekednek a korszón. A korszó t. i. a Calea Victoria.

A Calea Victorián egyenesen tovább haladva a chaussé Kiszelefe érkezőnk — a mi a románoknak az — a mi nekünk az Andrassy-ut. Ha az imént említett chaussé második köröndjét elhagyjuk, néhány perc múlva a gazdasági tanintézet eleibe érkezőnk.

Az intézet szép, sik és kiterjes helyen, emeltes magasságban van felépítve. Az épületet diszültvények, egy kis fenyves, a botanikus kert és a kísérleti földek övezik körül.

A „Scola de Agricultura Superiora“ ez a gazdasági tanintézet hivatalos czime, Romániában az egyedüli gazdasági iskola, a hol a növendékek magasabbfokú gazdasági szakoktatásban részesülnek és csakis az érettségi vizsga sikeres letétele után vétetnek fel. A hallgatók az intézetben nyerne elhelyezést, élelmezést és teljes ellátást.

Maga az intézet vezetése Sandu Aldea igazgatóra van bízva, a ki úgy a kül- mint a belföldön szerzett gazdasági szakismeretei alapján, különös vasszorgalma és műveltségénél fogva bőven érti az intézet reputációját megőrizni és annak tovább fejlődését magasabb színvonalra emelni.

A mi a hallgatók elméleti oktatását illeti, az intézetben a következő tantárgyak adatnak elő:

Növénytan, erdészet, üzemtan, gazdasági becsléstan, agrárpolitika, gazdasági építészet és földmértan, gazdasági politika, általános állattenyésztés és különleges, állatgyógyászat, magtenyésztés, természetrajz, fizika és gazdasági vegytan, egészségügy, szőlészet és bortermelés, rovartan, kertészet és gyümölcstermelés, gazdasági jogisme és végre könyvtel.

Az elméleti oktatás könnyebb elsajátítása céljából a hallgatók rendelkezésére áll egy jól berendezett növénygyűjteménytár számos mikroskoppal, egy vegytani laboratórium és fizikai szertár, a mely két utóbbi ez év folyamán ujonnan lett felszerelve és számos új, valamint érdekes eszközökkel és műszerekkel gazdagítva. Látunk itt még több sikerült tervrajzot, jól készített mintaábrákat és falitáblákat, melyek mind a magyarzatnál bőven nyerne alkalmazást. Ugyiszintén a számos miniatűr műszer, apróbb gépek és eszközök, melyek mind gondosan lévén elhelyezve rendkívül érdekesek és a szemlélőre tanulságosan hatnak.

Hogy alkalmuk legyen a növendékeknek nemcsak az elmélet, hanem a gyakorlat terén is bővebb szakismereteket szerezhetni, ezen célból az intézettől 10 percznyire a gazdasági mintatelep van elhelyezve, a mely egészbe véve körülbelül 400 hold kiterjedésű. A vetési földek kitűnő minőségűek, rendes termelést képeznek itt első sorban buza, zab, árpa, kevésbé rozs, tengeri továbbá cukor és takarmányrépa, végre köles, széna, búkköny, luczerna, csalamádé és repeze.

A tisztára takarított majorudvarban ott látjuk szimmetrikusan elhelyezve az istállókat, magtárt, gép és kocsiszínek, kovács- és bognárműhelyt, végre pedig a tejgazdasági épületet.

Itt a majorudvarban találkozzunk a különféle rendszerű ekékkel s vetőgépekkel. A számos gépek között nem hiányzanak a fűkaszálók,

aratógépek, a cséplőgépgarnitúra, darálók, répvágók és a sok egyéb hasznos gazdasági eszközök; egyszóval, megvan mindaz, a mi egy modern és mintaszerű gazdaságban szükséges.

A föld megmunkálására 14 pár moldovai fajtájú, jó karban lévő ökör és négy pár pinzgauai fajta igásló szolgáltatja a szükséges erőt.

Föltűnést keltett, hogy a tehenészet és tejgazdaságnak itt is mindinkább nagyobb figyelmet kölcsönöznek, bizonyítja ezt a többek között az új berendezésű, czeментjászlokkal ellátott, magas, szellős és világos tehenistálló.

A hazai fajtájú teheneken kívül találunk itt szimmentháli, svájci, hollandi fajtájú tisztavérű marhákat és különféle keresztezéseket. A nyugoti fajtájú marhák nagyrészt a külföldről direkt importáltattak. A svájci és szimmentháli tehenek meghonosítása körül a legnagyobb érdemeket Nicoleanu György szerezte magának, a ki a földművelésügyi miniszterium gazdasági igazgatója.

Az állattenyésztés és tejgazdaság terén Nicoleanu igazgató az egész országban ismert és kiváló szaktekintély, a kinek tudása és gazdag tapasztalatai révén, Romániában a tejgazdaság előmozdításában különösen tevékeny része jutott.

A mintatelep tehenének évi fejési átlaga 2500 és 2800 kg. között ingadozik. Próbafejesek hetenként egyszer eszközöltetnek. A jelenlegi takarmányozás áll: 1 kg. marhaborsó, 1 kg. tengeri és 1 kg. árpából, darált állapotban, vagyis 3 kg. erőtakarmányból.

Továbbá naponként és fejenként kapnak még a tehenek 20—25 kg. takarmányrépát, kevés mennyiségű luczernát és zabpolvyát. A bikák az említett szemestakarmány helyett 4 kg. zabot kapnak. A tehenek naponként kétszer fejtenek és pedig hajnalban és délután 4 órakor. A tej nagyobb része Bukarestben adatik el 40 fillérért literenként üvegekben, a megmaradt tejből pedig vaj és sajt készül. A tej kezelésére és feldolgozására egy különösen e célra épített tejgazdasági műhely szolgál Ezen épület magában foglalja a tejkamrát, sajt- s vajműhelyt, sajtpeczétet, gőzkazánhelyiséget, laboratóriumot és az irodát. A sajtműhelyberendezés áll egy dupla-fenekű 500 liter irtartalmu sajtüstből gőzmelegítéssel, egy újabb szerkezetű „Reform“ svájci sajtpréssből, több sajtpréssasztalból, lágy sajtok készítésére, mint limburgi, romadour, stb. Ugyiszintén megfigyelhetjük a kamembert és gorgonzola sajt gyártásához szükséges formákat, valamint egyéb más eszközöket is.

A vajműhelyben láthattuk az eléggé ismert tejhütőket, az alfaszeparátort, továbbá az amerikai tubulár fölőzöt, egy viktória és holsteini vajköpülőt, vajgyurógépet, jégszekrényt stb. a vaj kitűnő minősége folytán a bukaresti piacon en gros 5 frankért adatik el kilónként.

A tejgazdasági laboratórium jól lévén felszerelve, példászerűnek mondható. A számos tej-analizáló eszközök közül, a melyek itt el vannak helyezve, röviden fölemlítjük a következőket: a Gerber-féle műszereket a tej és vajzsír s viztartalom megvizsgálására, a Soxhlet-Henckel és Dornik-féle savmérőt, a Lobeck-féle műszert a tej tisztátlanságának megállapítására stb. A többek között feltűntek még a katalaza, reduktasa és diasztaza műszerek a tej erjedésének és gázok meghatározására stb.

Végre felemlítendő még a sertésenyésztés, a mely jóminőségű yorkshirei és berkshirei tenyészanyagból áll.

Unturesku.

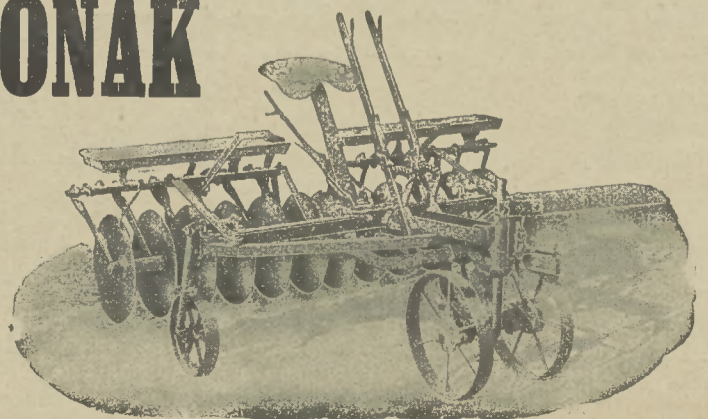
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick TÁRCSÁSBORONAT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

Miből pénzljen a falusi gazdasszony?

A mostani drága világban, mikor a mindennapi szükségleti cikkek árai annyira felszöktek, hogy még a legegyszerűbb falusi háztartás is sokkal többbe kerül, mint pár esztendővel ezelőtt, azon kell a falusi asszonynak lenni, hogy ő is minél nagyobb áron adhasson tul minden portékáján és hogy lehetőleg minél többet tudjon termelni, de a mennyire lehet olcsón. És termeljen mindig olyant, mit könnyű értékesíteni, hogy ne okozzon gondot a piacon az árusítás; persze, ha jó holmit árul valaki, azt szívesen veszik körül a vevők és azért azon legyen a vidéki nő, hogy minél jobb anyaggal kereshesse fel a piacokat. Ha valaminek termelésére, tenyésztésére, előállítására határozták el magukat, azon legyünk, hogy abból igazi elite, valódi non plus ultra legyen s kapva-kapjon rajta a p. t. publikum. Ne sajnáljuk a nagyobb befektetést a kezdeményezésnél, hogyha biztosak lehetünk benne, miszerint magas kamatokat hoz alapításunk. Továbbá azon kell mindig lennünk, hogy a közönség kívánalmait, sokszor éppen nem helyes szélezeit, sőt a divat hóbortjait kielégítsük, mert akkor telik zsebünk, ha ezeket a dolgokat nem tévesztjük szem előtt. Nemkülönbön gondoljunk mindig előre és törekedjünk azon másokat megelőzni, hogy idény előtt lepjük meg vevőinket holmikkal, mert a korai dolgok a primeurökből néha mesés pénzeket árulhatunk.

De ne forszirozzuk az olyan dolgokat, a miknek szállítása bajos, nehéz vagy nagyon költséges, ezen okokból más dolgokat tanácsos annak termelni, ki az eladási helynek közelében van s megint másféléket annak, a ki messze expedálja azokat; mást annak, a ki vasuton vagy póstán fuvaroztatja el produktumait s másokat annak, a ki saját fogatán küldi azokat a szomszédos városba. A piac nagyságához is alkalmazkodni kell és nem szabad többet termelni valamiből, mint a mennyivel e piacot kielégíteni tudjuk, nehogy nyakunkon maradjon a felesleges holmi s elromoljon. Arra is ügyelni, figyelni, gondolni kell, hogy mi terem legjobban, mi díszlik leg-tökéletesebben falunkban vagy pusztánkban? Mert jaj annak a szegény párának, a ki erőnek erejével akar olyasmit termelni vagy tenyészteni, a mi a helyi viszonyoknak és körülményeknek, talajsajátságoknak, időjárásnak, víznek stb. nem felel meg. A jó pap holtig tanul, mondja a példabeszéd, tanuljon a gazdasszony is, figyeljen meg mindent, ne legyen e tekintetben magyar, — a ki tudvalenőleg saját kárán tanul, — hanem vonja le a következtetéseket más kárából, akkor könnyen boldogul. Olvasson szak-könyveket, lapokat, hogy az újabb tapasztalatokat elsajátítva s alkalmazhassa sikeresen, mert a ki nem mestere valaminek, az hóhérja lehet.

Végül pedig sohase kapjon valamibe, a mihez nem ért, azt szokták mondani, hogy a ki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul, azaz, előbb képezze ki magát gyakorlat és elméletileg is azon bizonyos dologban, mielőtt annak mivélését felkarolná s ha még nem biztos benne, ugy előbb kisebb mértékben próbálgassa meg s ha látja, hogy már érti a „csiziót“, jól megy a munka, akkor lehet nagyban is kísérletezni vele. A jó kártyás sohasem teszi fel mindenét egy kártyára, hanem egyszer erre, hol meg arra rak többet s ekkor nagyobb a nyereség esélye; így van az a gazdasszonynál is, ne csak egyféléit termeljen, hanem többféléit is, de legnagyobb mértékben azt, mit legjobban vásárolnak. Nem hagyhatom említés nélkül, hogy ne legyen tulkonzervatív, maradi, hanem bírjon kellő alkalmazkodási képességgel s ha ma azt tapasztalja, hogy valamelyik terményét már nem oly szívesen veszik, vagy ha mások is felkarolták annak előállítását s így tultermelés van kilátásban, akkor azonnal fordítson egyet a dolgon és produkáljon megint másféléket. Mozgékony és sokoldalúság jellemezze a gazdasszonykodást, de mégis tulságosan szét ne forgácsoljuk erőnket, időnket, pénzünket, képességeinket, mert megvagyunk irva: a ki sokat markol, keveset szorit! Ezen általános tanácsokat az alábbiakban néhány példával illusztrálom.

Kezdjük a kerttel: burgonyát korán termeljünk, akkor drága, pl. tavasszal a friss krumpli kilója 24 fillér, míg most 8-ért is kapni; csak szalmás trágyával kell a fészkeket a hideg ellen védelmezni s az olaszokat is megelőzhetjük, mint már egyesek, kivált Torontálban, teszik is, de láttam ezt Tolnában is. Ily eljárással kell a spárgaagyak kezelését is megváltoztatni s

februáriusban megjelenhetünk solóspárgáinkkal a piacon. Legjobb s legvastagabb spárgát telepítsünk, mert azt veszik legdrágábban s legszívesebben, 3 éves gyökereket ültessünk, akkor következő évben már vághatjuk, igaz, ez drága multság, az 1 évesek olcsóbbak, de hát a befektetés igen kifizeti magát. Agyagtalajba nem való a spárga, keveset, későn terem, homokos földet, meleg, napos fekvést szeret. Korán lehet ugorka, tök és dinnyénk, ha melegágyban neveljük a rázsákat s április elején már jól fejlődve kiültetjük, de üveges ládát teszünk rájuk, ha hűvös a levegő s éjjel, így gyorsan fejlődik, júniusban ehető portékát ad. Hiszen trágyamelegágyban mindent korán nevelhetünk. Kifizeti magát a korai retetekprodukczió is. Zöld-ségféléből is korán s kitűnő minőséggel foglaljuk le a piacot.

Virágkertészettel különösen most a fővárosban mikor oly igen szeretne minden asszony egy oklevelet virágos erkélyeért, ablakáért, szép haszonra tehetünk szert, de távol az eladó helytől, a kényes dísnövények nevelése már kissé reszkirozott dolog. Gyümölcsfákból csak a gyorsan termő törpe és bokoralakúak nevelése indokolt a mai világban, mert ezek már a 3-ik esztendőben teremnek s kezelésük nem boszorkányság, igen egyszerű, finom fajokat, varitásokat hozunk létre s jó pénz üti markunkat. Közelségben eper, málna, köszméte, szeder, cseresnye, meggy stb. puhább gyümölcs is termelendő, mert a szállítás nem okoz nehézséget, de ha messze vagyunk a várostól, jobb almát, szőlőt, szilvát, ringlót, barackot kultiválni, mert ezeket könnyebb szállítani, így szőlőt is (de csakis korai csemegefajt, mely duplaárban kel el). Még oltványokat is érdemes termelni ott, hol a külvárosiaknak kertjük is van.

Kertben tartunk méheket, nem sok gondozás kell nekik, csak szeretettel ápoljuk s védjük a derék munkásképet s gazdagon fognak jutalmazni fáradságunkért. Boczonád-féle kaptárokat, mint hazai viszonyainknak legmegfelelőbbeket legjobban ajánlhatom. Méhészetet Boczonád könyvéből megtanulhatni. Ha alkalmas pinczehelyiségünk van, vagy ilyet előteremteni, nem kerül sokba, csiperkegomba tenyésztésre is adhatjuk fejünket. Baromfiakból legjobban kifizetik magukat a kacskák, de a jó tojó tyukok is megérdemlik a nagyobb mérvbeni tenyésztést, kivált hol a teatojás drága, de a sárgatojás a mai divat, ilyet produkáljunk ám. A korai csibék is nagyárbán értékesíthetők, tehát ezeket is ajánlatos előállítani s ha a kotlósok miatt nem lehetne boldogulnunk, keltetőgépet szerezzünk be (de akármily jó honleánynak tartja magát, mégis csak amerikaiit vegyen, mert ez a legjobb). Még tollakból is lehet üzletet csinálni, hát ne dobjuk el ezeket sem s szárazon koppaszuk a baromfiakat, a tollat osztályozzuk, így jobban értékesíthetjük; a nagy pulykatollat a divatárusok is megveszik kalapdisznek. A hol olcsó az eleség, ott hízaljuk a szárnyasokat s adjuk el a szépen megkoppasztott kizsigerezett állatokat az előkelő házaknak, szállóknak, fürdőhelyeknek stb.

Volt alkalmam látni, hogy egy vidéki család kanárimadarak tenyésztéséből is tudott pénzt szerezni, míg egy másik közönséges házinyulakból olcsó pecsenyére tett szert; ellenben a harmadik már rendszeresen tenyésztette a fajtisza házi- és tengerinyulakat (az utóbbiakat tengerimalaczoknak is hívják néhol) s azok husának felhasználása s eladása, de kivált a gereznák értékesítése jól jövedelmezett nekik. Szép fajta galambok nevelése is kifizeti magát. Hogy pedig a sertéstenyésztés manapság mily jó üzlet, arról felesleges is sokat beszélni, hisz a városok közelében a 2 hetes szopósmalacot 10 koronáért tudjuk eladni pecsenyének, de a ki fajtisza, törzskönyvezett s pedigrével ellátott, tehát mintegy nemesi családfával dicsekvő sertéseket tenyészt, az óriási összegeket szerezhet pár év alatt, ki pedig tömegtenyésztésre fekteti a fő-sulyt s hízalni is szokott, az szinte busás hasznot vághat zebre, mert hát tudvalevő dolog, hogy ritkább a szegény sertéshizlaló, mint a a fehér holló. Vannak még különlegességek is, melyek a háziasszony erszényének tartalmát szaporíthatják, ilyen a befőtt- és czukrozott-, valamint az aszalt-gyümölcs és egyéb házilag előállított konzerv, savanyu paprika és ugorka, szárított gomba, füstölt hus, szalonna, otthon készült szappan, tarhonya, keményítő, eczet, fügekáv és a jó ég, meg a jó gazdasszony tudja,

mi mindenféle, nem is szólva a női kézimunkáról (tudok egy mellényről, mely az illető leányzónak 200 koronát hozott, de volt is rajta munka bőven, egy szép 12 személyre való abroszt pedig 800 koronáért akartak egy családtól megvenni, de nem adták el, erekye gyanánt őrizték inkább). Parasztasszonyok még kiskutyák és macskák neveléséből is pénzelnék néhol, de ez mellékes ahhoz a haszonhoz képest, mit a kecsketenyésztés nyújt városok s fürdők szomszédságában, no de erről majd máskor bővebben.

Hol erdő van, ott van vadvirág is, ibolya, gyöngyvirág, kankalin, hóvirág, vadrózsa, vad-szegfű stb., ezeket is megveszik városokban, de a különféle gyógynövény, mely vadon terem, szintén hoz pénzt a házhoz, de kertben vagy szántón is lehet gyógynövényeket természeteni tárczánk előnyére. Persze ezzel bibelődni bajos, de a gyerekeket kell ilyenek szedésére betanítani s a haszon felével jutalmazni fáradságukat, akkor lesz ökörfarkkóró, hársfavirág, székifű, papsajt stb. akármennyi s a droguisták szívesen megveszik. Ilyen gyermekhaddal lehet a selyemhernyótenyésztésnek is hódolni s 4—5 heti munkáért pár száz koronát bevenni, hol hideg a május, június, ott ezt ne tenyészük. A tehenészet a legkiadóbb üzletága a falusi gazdasszonyságnak, mert ha van a faluban tej-szövetkezet, akkor ott is jól értékesíti a tejet s a lefölözöttel tartjuk a házat vagy a malaczoikat, borjukat stb. Különbön pedig, ha nagyobb mennyiségben van tejünk, akkor azt szállíthatjuk városba, mert 20 fillért kapni tisztán a feladó állomáson s ez már a takarmányt kifizeti. Ha meg kell a lefölözött tej idehaza, akkor vajból, tejszínből, turóból vagy sajtból pénzljünk. Apró részletekbe bocsátkozni vagy még hosszabban kinyújtani e tárgy fonalát nem lehet, mert a számomra kiszabott tér nem engedi ezt; különben e sorok is elég tájékoztatást nyújtanak s hinni és remélni akarom, hogy ki szerény tanácsaimat megszívleli, nem fogja azt megbánni.

Fehér Zoltán.

Kifogyott lappéldányok.

Előfizetőinknek szíves figyelmeztetésül, hogy ezidei 1911. évi lapszámainkból a 9., 10., 12., 13., 19., 21., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 40., 41. és 47-ik példányok teljesen elfogytak és felszólamlások ezek megküldése iránt tekintetbe nem vehetők.

KÖNYVISMERTETÉS.

Megjelent a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. Ezelőtt ötvenkét évvel indította meg boldogult Kodolányi Antal az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, hat évvel előzve meg a wieni Hugó Hitschmann Taschenkalenderének kiadását.

Ezidőszert a »Gazdasági Lapok« szerkesztősege (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) teljesen átdolgozta s kibővítette e naptár tartalmát, hogy a jelenkor kívánalmainak tökéletesen megfeleljen. Már a naptár külalakja is újítást mutat fel, amennyiben gazdagabb beltartalma daczára — a papirosnak czélszerű megválasztása folytán — sokkal vékonyabb s így könnyebb is az eddiginél miért is tényleg zsebben hordhatóvá vált.

Változáson mentek keresztül az ez idei naptárban a hold kelte és nyugtának rovatai, a vadászati tilalmi táblázat mellé a halászati csatoltatott, a mértéktáblázatok ujonnan a gyakorlatnak megfelelően, ugy szintén a pénztári napló próbafejési és hízóállatok próbamázslási jegyzékei is átdolgoztattak.

Teljesen újak: a kamatos kamattábla, a magvak hektolitersulya, a postai, sürgöny és zónadijszabások, az ércpénztábla és méterátszámítási táblázatok.

Jelen évfolyamot még az alapító Kodolányi Antal és a kezdeményező munkáját folytató, immár szinte néhai Ordódy Lajos sikerült arcképe díszíti.

Mindezen tetemes s költséges javítások s bővítések daczára is a naptár ára az eddigi maradt 2 K 80 fillér, ajánlott küldéssel 3 K 25 fillér, utánvétellel 3 K 45 fillér. Kapható: a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában (Budapest, Muzeumi körut 7.)

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Rozskaszálás okoz-e kárt?

A kitűnő időjárás folytán műtrágyázott rozsvetésem egy része annyira tul buja, hogy azt bátran lehetne kaszálni. A munkálatot a fagy beállta előtt nem merem foganatosítani, félvén, hogy az a jövő évi termés rovására menne. A puha talajon a legeltetést sem vélem megfelelő eljárásnak, ha pedig a fagy beállta előtt erősebb havazás lenne, úgy talán még nagyobb kár származhatnék. Kérem gazdatársaim szives tanácsát, mi tévő legyek?

Kérdés. Betonburkolat tehénistállóban.

Tehénistállót akarok építeni s betonburkolatot szeretnék alkalmazni, de azzal ijesztenek, hogy azon elcsuszik a marha; hát nem lehet ezen valamiképen segíteni? Azt is mondják, hogy igen hideg a burkolat s nagyon kemény, a mi ártalmára lehet az állatoknak, de talán ezen baj ellen is van orvosság, mert hisz máskülönmiért kapták volna annyira fel a betonpadlózatokat?

Kérdés. Baromfidifteriát hogy gyógyítsak?

Szárnysaim között a difteria pusztit; ajánlottak már több szert, de nem használt. Mit tegyek? Hogy gyógykezeljem őket?

Kérdés. Alagsövezésre szükséges árkok huzása gőzekével.

E lapok 47. számában közölt illusztráció azon gondolatot ébresztette bennem, vajjon nem lehetne-e gőz- vagy motoros ekével legalább 2' (62—63 cm.) mély barázdákat vonni, melyet a kijelölt helyeken és irányban lennének megvonva, úgy, hogy az alagsövezésre szükséges árkoknak kiásatása kézi napszámosokkal eselenék. Nálunk iszonyu drága az emberi munkaerő s accord-munkásokat pláne nem lehet kapni; Nem lehetne-e ily módon az alagsö lerakásának munkáját olcsóbbá tenni?

Kérdés. Gép- és eszköztisztántartás.

A gazdasági gépeket és eszközöket hogy lehet úgy tisztán tartani, hogy azok vasrészeit a rozsdane tegye idő előtt tönkre?

Kérdés. Jégeltartás.

Közeledvén a jégbeszerzés ideje, tapasztalt gazdatársaimat bátorkodom felkérni, miszerint közöljék velem, vajjon a jégveremben jobb-e a jégdarabokat összetörni, avagy (mint az itteni nép szokta) csak nagyobb darabokban egymásra rakni? Mily módon conserválódik jobban a jég?

Kérdés. Védekezés a nyulrágás ellen.

Gyümölcsösömbe, daczára annak, hogy az be van kerítve, többször bejutottak a nyulak s igen sok fát tönkretettek. Vajjon hogy lehet e kártevők ellen védekezni s a megsérült fákat meg lehet-e valami módon menteni?

Kérdés. A méhek megvédelmezése a czinkék és harkályok kártevéséi ellen.

Méheimben tavaly sok kárt tettek a harkályok és czinkék. Hogy védekezhetnénk ellenük?

Kérdés. Mennyi bor szűrhető muskotály-, egyéb csemege- és borszőlőből?

Tekintettel arra, hogy muskotályszőlőmet helyben az idén eladhattam 40 fillérvél, egyéb csemege-szőlőmet 36 fillérvél kilogrammonként, sőt még a borszőlőért is ígérték átlag 30 fillért. A borért pedig (illetve mustért) kapnék 32 fillért, ha a vevő adja az edényt s 34 fillért, ha én adok hozzá minden edényfélét. Az a kérdés már most, hogy mennyi bort nyerünk a muskotályszőlőnek métermázsájából, mennyit egyéb csemegeféléből és végül mennyit a borszőlőkből? Tehát hogy fizeti ki magát a bor s hogy a szőlőértékesítés? Melyik jobb a termelőre?

Felelet. Középnagyságu tejgazdasághoz mi szükségeltetik? című kérdésre.

A kérdést tevő nagyon precíz feleletet akar kapni, de a kérdése annyira általános, hogy még a legszükségesebb adatokat sem lehet kihámozni — miért is ezuttal csak általános lesz a felelet is, és aztán ha e b. lapok útján tudatja a szükséges részleteket, szívesen és legjobban igyekezettel válaszolunk.

Tehénészetek jövedelmi mérlegeinek felállításánál következő tételek ismerete szükséges:

Bevételi tételek:

1. Az eladott és feldolgozott tej árából befolyt

pénzösszeg, melybe uradalmi tejgazdaságoknál átlagos árban beleszámítandó azon tisztviselők s alkalmazottak tejdeputatuma is, kik nem tartoznak a tehenészethez, beszámítandó továbbá az uraság háztartására fordított tej is.

2. Eladott tenyészállatokért befolyó jövedelem.

3. Kisorolt állatokért befolyt jövedelem. (Előszámításoknál, mustrálásra a tehenállomány 18—20%-a számítandó, még pedig azon feltevésből kiindulva, hogy teheneinket 3—4 éves koruktól 8—10 éves korig használjuk tejtermelésre, illetőleg tenyészítésre.)

A borjuzás kiszámítására átlagban 75—80% tehető a felületett tehének fogamzása és leelése s a nyert borjuk 60%-át vehetjük üszőnek, 40%-át bikának.)

4. Dögbőrökből befolyó jövedelem.

5. Trágya értéke.

(A trágya mennyiségét úgy számítjuk ki, hogy a feletetett összes takarmányok szárazanyagát osztjuk 2-vel, az így nyert számhoz hozzáadjuk az alom száraz anyagát s az így kapott összeget megszorozva 4-el, levonunk belőle 15% erjedési veszteséget.)

Tehát:

Trágya =

$$- \left[\frac{(\text{takarmány szárazanyag} + \text{alom szárazanyag}) \times 4}{2} - 15\% \right]$$

erjedési veszteség, mert a trágyát középéretten szokás kihordani. Tehénészeteknél 1 számos marhára 110—130 q középérett trágya számítható, 1 q trágyát 30—50 fillérral szokás értékelni.

(Sok esetben a trágya értékét nem számítják.)

Kiadási tételek:

1. Cselédbér.
2. Takarmány. (Takarmányból csak a tényleges piaci árfolyammal bíró abrak- és vásárolt póttakarmányokat szokás felszámítani, a szálas, zöld, gyök és gumós — házilag előállított takarmányokat pedig nem, mert nincs rendes piaci áruk s egyes esetekben el sem lehet adni. Már mostan megtudandó, hogy tényleg kifizették-e magukat a feletetett fenti takarmányok, valamint az felhasznált alomszalma, hát legegyszerűbb eljárás a következő.)
3. Takarmányelőkészítés. (Szecskázás, répavágás, darálás stb.)
4. Világítószerek.
5. Gyógyszerek, fertőtlenítőszer, orvosi költség.
6. Tejvizsgálás költségei.
7. Posta és vasuti költség.
8. Cselédeknek adandó fejőpénz és borjunevelési jutalom.
9. Fejőedények, tejház tisztántartása.
10. Tejfeldolgozás költségei.
11. Épülettőke 1%-os törlesztése.
12. „ 4%-os kamatja.
13. Épületek fentartása.
14. Holt leltári tőke 5%-os kamatja és 8%-os törlesztése.
15. Az állattőke 5% kamatja.
16. Új állatok beszerzése.
17. Az állattőkének 5%-os értékesökkenése és kockázata.

(Hensch szerint istállóber fejében közönséges építési módot feltételezve, esik 250 K tőke után 5%-ot kamatra, 3%-ot fentartásra és törlesztésre számítva, 20 korona évente egy tehenre.)

Eszközbér fejében esik 20 korona tőke után 20% kamatot és fentartást számítva 4 korona évente egy tehenre.)

Előszámításainknál ép úgy, mint más termelési ágaknál, hát a tehenészeteknél is nyomjuk meg a czeruzát kiadásaink felszámításainál, míg a bevételeket a lehetőleg gyengébben tüntessük fel, mert akkor valószínű, hogy nem fognak keservesen csalódní.

(L. czikkirő „Tehénészetek szervezése és vezetése“ cz. munkáját.)

Mint köztudomásu, hát 1 drb tehen után elérhető nyers jövedelem változik 500 és 1000 korona között is, de leszállhat 200 koronára

s viszont felemelkedhetik 1500 koronára is egyes kivételes esetekben. Egyes tehének utáni kiadás — a szálas- és gumóstakarmányok, továbbá törek és szalma értékét nem számítva, megint váltakozhatik 150 és 400, sőt 600 korona között is s így láthatja kérdésttevő, hogy adatok nélkül számítani nem lehet.

Épen ilyen általános azon kérdése is, hogy mennyi rétre, kaszálóra van szüksége, hogy a takarmány se kerüljön pénzbe? Hát, kérem szépen feltéve, hogy olyan teheneket fog tartani, melyek legalább 500 kilogramm élősúlyuk, akkor számíthat minden darabra: téli takarmányozásra 10 q réti szénát, 5 q hereszénát, 3 q zabpelyvát, 4 q árpaszalmát, 40 q répát, — nyári takarmányozásra pedig, nagyon jó legelő mellett semmit, de mivel olyan nem igen létezik, hát lehet számítani nitrogéngazdag és nitrogénszegény takarmányokból vegyesen 40—50 q-t egy darab tehenre. Megjegyzem, hogy úgy a téli, mint a nyári takarmány csak alapul szolgál, mert azonkívül megfelelő mennyiségű abraktakarmány is szükséges, a szerint, hogy milyen fejősök a tehének. — Ezek után az a kérdés, hogy milyenek a takarmány termési viszonyai, mert számításának a fentiek mellett csak is az lehet a helyes alapja. Hogy körülbelül milyen árba kerülnek a tehének, ez is kérdés tárgya, itt mifelénk 600 koronán alól jó fejős tehen nincs s azt hiszem, inkább számíthat többet, mint kevesebbet! Határoz a beszerzendő fajta is!

A körülmények ismerete nélkül bővebb felvilágosítást nem adhatok, mert csak felcsleges számítás volna.

Szász Ferencz.

Felelet. Cselédelbocsátás című kérdésre.

A kérdés elbírálásához nem sok jogi tudás vagy gyakorlat szükséges, csupán az új cseléd-törvény ismerete. Az pedig akként szól, hogy a cseléd, ha egyéb sulyos beszámítás alá nem eső körülmények, melyek szerint szolgálatát azonnal is, vagy 30 napi fölmondás mellett elhagyhatja, fenn nem forognak, a szolgálati év letelte előtt két hónappal tartozik kenyéradójának felmondani. Viszont a szolgálatadó is csak ezen két hónap lejártá előtt mondhat föl cselédjének sulyosabb beszámítás alá nem eső körülmények között. Rögtöni, vagy egy havi felmondás esetén azonban úgy a cseléd, mint a gazda tartozik az illetékes hatóságnál 8 napon belül az esetet bejelenteni, hol az azonnali, vagy egy óra szóló felmondás okait felek kölesönösen tartoznak előadni, tanukkal igazolni, t. i. azon fél, ki a felmondást megtette. A hatóság aztán eldönti, forog-e fenn olyan ok, mely a rögtöni, vagy az egy havi fölmondásra jogot ad. Ha azonban bármelyik fél (gazda vagy cseléd) a törvényes határidőt csak egy nappal is elmulasztva mond föl, már érvénytelen a fölmondás s bármelyik fél követelheti további egy évre a szolgálatot. A jelen esetenél tehát kérdésttevő jogosan és törvényszerűen jár el akkor, ha cselédjét további egy évre lekötöttnek tekinti, ki — ha ennek eleget nem volna hajlandó tenni — a hatóság útján karhatalommal is visszatartatható; távozás esetén visszatolonczolható. Minthogy azonban közmondás szerint is „amely ebet bottal kell hajtani a nyul után, eb eszik annak fogtából is“, czélszerűnek látszik, ha a kérdéses cselédet utjára engedni, mert úgy se sokat érne vele, ha már mindenáron városba vágycokzik; de azt joggal és feltétlen megkövetelheti s követelje is meg tőle, hogy állítson maga helyett olyan megfelelő cselédet, ki önnek konveniálni fog. Ha ezt nem teszi, vagy nem teheti, úgy további egy évig szolgálni köteles.

Szűcs János.

Felelet. Hizómarha kora című kérdésre.

Legtöbb gazdaságnak — sajnos — az az átka, hogy a magyar ökröt addig akarja jármozni, míg csak mozogni tud. Minthogy pedig ezen edzett, szilárd szervezetű állat elég sokáig kibírja a mozgást, még szalma és tengeriszár melletti telletteléssel is, ezt a tulajdonságát legtöbb gazda a végletekig kihasználja s mikor már igára nem alkalmas többé, meg is vénült s elkopott és hullott fogazata. Ez persze 15—20 éves korában áll be normális viszonyok között, a mikor aztán felhizlalni ugyszólván képtelenség, ha csak málnak meg nem főzik neki a darát s puhára nem füllesztik a szálastakarmányt. Soványan pedig értékesíteni absolute, még 80% árvesztéssel sem lehet. Ilyen üzemtér szerint persze, hogy nem jó reklámot állítanak ki szegény állatfajtá-

ról. Nem volna rentábilisabb 7—8 évnél tovább nem igazni s ilyenkor hizlalni meg? Azt hiszem, igen, mert így még nyereséggel adna tul rajta a gazda s 4—5 évig csak a kosztjáért igazta.

Persze, hogy a fogatlan magyar ökröt meghizlalni fogas kérdés és haszonnal nem is lehet, ha csak nem áll rendelkezésre olcsó és könnyen emészthető takarmány, pl. mint szeszmoslék, melasse vagy sörtörköly. Mindenesetre még legcélravezetőbbnek mutatkozik 3—4 havi javítás után helybeli mézárósnak eladni. Bár hetenkénti vagy 14 naponkénti próbamázsalás mellett meg lehet állapítani a súlygyarapodásról, meddig fog a hizlalás veszteség nélkül tartani, a midőn indokolt lesz rajtuk tudni.

Szücs János.

Felelet. *Egy hold termőszőlőnek mi lehet az évi béré?* című kérdésre.

A szőlő más gazdasági növényvel szemben egy különleges növény s igen nagy ritkaságszámba megy az, ha a szőlőt bérbeadják. Oka ennek az, hogy igen nehéz megállapítani egy szőlőnek az évi bérét, nehéz továbbá megállapodásra jutni abban a tekintetben is, hogy a bérbeadandó, illetőleg bérbeveendő szőlő minő mivélésben részesíttessék.

Lelkiismeretlen bérbevevő a szőlőt — ha a bérlet több évre szól is — az utolsó két évben annyira kizsarolhatja, hogy a tulajdonos, ha szőlőjét saját kezelésbe veszi át, éveken alig juthat terméshez.

A szőlőt ugyanis annyira termésre lehet metszeni, hogy a rendes átlagos termésnél 100, sőt 200 %-al is többet terem; ez az erőszakos termésre való metszés aztán, nagyon természetes, a következő években bosszulja meg magát.

Ez az oka annak, hogy szőlőt tulajdonképpen nem is lehet bérbe adni, — különösen a jelen esetben, a midőn a szőlőben mintegy 800 tőke hiány van, továbbá mintegy 3000 drb karóra is volna szükség.

Legcélszerűbb volna — a mennyiben a viszonyok megengedik — a szőlőt házi kezelésbe venni, a hiányokat pótolni, rendesen megkarózni, általában a szőlőt rendbe hozni s így házi kezelés mellett bizonyára legtöbb jövedelmet fog hozni, ez pedig a fő.

Ha a házi kezelés nehézségekkel járna, ez esetben az ottani viszonyok szerint ajánlható ugy a szőlőnek, mint a gyümölcsösnek felében, vagy harmadában kiadása. Ez a bérbeadóra és a bérbevevőre is legmegfelelőbb; nem csaldók egyik fél sem.

Sz.

HIREK.

Tallián Béla ünneplése. Főlemelő szép ünnepe volt Törökkaniza községnek, illetőleg az ottani gazdaközönségnek. A törökkaniza—józseffalvai gazdakör ugyanis megfestette a kör nemes pártfogójának, a kerület illusztris országos képviselőjének Tallián Béla volt földmivélsügyi miniszternek arczképét a gazdakör számára s az arczképet most leplezték le impozáns ünnepség keretében a gazdakör helyiségében. A megjelent nagyszámu közönség sorában ott volt Tallián Béla a családjával. Az ünnepséget Marton Andor gazdasági egyesületi titkár vezette be, a ki a vármegyei gazdasági egyesület nevében köszöntötte Tallián Bélát, kiemelve és méltatva kiváló érdemeit, a melyeket a vármegye gazdasági életének föllendítése körül szerzett. Rác Ferenc plébános és Toll János segédlelkész üdvözlő beszéde után Tallián Béla válaszolt, meleg hangon köszönve meg a nem várt ünneplést, hangoztatva, hogy a jövőben is mindenkor szívén viseli a gazdaközönség érdekeit.

II. Országos szövetkezeti kongresszus Budapesten. A „Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége“ Mailáth József gróf elnöklésével tartott ülésén Darányi Ignác, Balogh Elemér és Bernáth István fölszólalása után elhatározták, hogy a jövő év tavaszára országos szövetkezeti kongresszust hívnak össze. Darányi Ignác rámutatott arra, hogy a folytonosan fokozódó drágaság és a közgazdasági érdekcsoportok e körül folyó harcra rendkívül időszerűvé tették az értékesítésnek szövetkezeti szervezését a városi fogyasztók olcsóbb ellátása érdekében. Palaviczini Ede örgróf indítványozta, hogy a kongresszussal egy időben tartásuk meg szokásos évi nagygyűléseiket a különböző téren működő összes szövetkezeti ágak. Az országos szövetkezeti kongresszus ezen az alapon tehát főleg a

városok élelmezésének szövetkezeti ellátásával, a tejszövetkezetek működésének megkönnyítésével és a tejszövetkezetek központosításának kérdésével fog foglalkozni. A tanácskozások előadói a legelőkelőbb szakferfiak lesznek és a kongresszus előkészítő munkálatait már most megindítják.

A magyar szövetkezetek és a nemzetközi központ. A hamburgi nemzetközi szövetkezeti kongresszus, melyet a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége rendezett, a kongresszus zömének az állásfoglalásával szemben, a gyakorlati kérdések tárgyalása helyett, a szociáldemokrata párt iránti rokonszenvének iparkodott kifejezést adni. A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége a kongresszus után átírt a londoni központnak s arra hívta föl, hogy a jövőben tartandó nemzetközi kongresszusoknál küszöbölje ki a pártpolitikát s a gyakorlati kérdések tárgyalásának adjon helyet. A szövetség igazgatótanácsa Mailáth József gróf elnöklésével tartott legutóbbi gyűlésén foglalkozott a nemzetközi központ világszálával, melyből értesült, hogy tekintetbe vették a magyar szövetkezetek panaszát.

A szövetkezeti és a szociális ismeretek terjesztése. A Magyar Gazdaszövetség deczember 15-től márczius 15-ig terjedő időközben a földmivélsügyi miniszter megbízása folytán száz előadást rendez a vidéken a szövetkezeti és szociális ismeretek köréből. Az előadások megtartásánál elsősorban azokat a gazdaköröket, olvasóegyleteket és szövetkezeteket veszik figyelembe, melyek deczember 10-ig előadó kiküldését kéri a szövetségtől (VIII., Üllői-ut 25., I.) A jelentkező testületek óhajtatásainak a Magyar Gazdaszövetség mindenben eleget kíván tenni. Erre való tekintettel közlendő a titkársággal a jelentkezéssel egyidejűleg az előadás idejére, helyére és tárgyára vonatkozó kívánság is. Az előadás teljesen díjtalan.

A „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ igazgató választmánya folyó hó 1-én délután 4 órakor tartotta ülését, melyben a többek között 12 új tag felvételét is elintézték s ezzel a tagok létszáma 1202-re emelkedett. Ezután 1100 korona segély utalványoztatott ki szorult anyagi viszonyok között levő gazdatiszteknek s özvegyeknek és a Fintor-féle alapítvány kamata: (210 K) özv. Lippa Brunónának utalványoztatott ki. Végül elhatároztatott, hogy 1912. január vagy február havában a Sopronvidéki Gazdatiszti Körrel karöltve gazdasági előadások rendeztetnek Sopronban, e célra 300 kor. kiadás engedélyeztetett.

Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézete igazgatósága folyó hó 1-én tartott ülésében konstatálva lett, hogy 217 tag biztosított magának nyugdíjat és 30 már élvezi is a nyugdíját. — A gazd. egy. titkárok nyug. egylete, mely ezen intézet alosztálya, ezideig 48 taggal bir s mintegy 430000 kor. vagyonnal bir, holott a nyugdíjintézet vagyona ezidő szerint 818.563 kor. 10 fillér.

A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület Mailáth Géza gróf elnöklésével tartott ülésén az állattenyésztés és a közlegelők fejlesztése érdekében javasolt szakosztályi előterjesztéseket tárgyalták. Szükségesnek mondotta az egyesület, hogy a határszélen hizómarhavasár és exportvágóhid létesíttessék. Elfogadták tehát pártólólag a Pozsonymegyei Gazdas. Egyes. átiratát a pozsonyi kiviteli vágóhid ügyében. A Barsmegyei Gazdasági Egyesület a gazdák által létesítendő, kartellen kívüli műtrágyagyár eszméjét vetette föl. Az egyesület az eszmét helyesnek tartja s a részletek megbeszélése végett tartandó értekezleten képviselteti magát. Tudomásul vették a losonci baromfiállításról szóló titkári jelentést és végül a helyi jellegű ügyeket intézték el.

A Beregmegyei Gazdasági Egyesület Horthy Gyula elnöklésével ülésezett, a midőn meglegevéssel vették tudomásul, hogy Serényi földmivélsügyi miniszter a beregszászi borközpaktár területének kiszemelésére és az ügygyel összefüggő egyéb teendők megbeszélésére Rác Sándor királyi tanácsos, szőlészeti főfelügyelőt delegálta.

Paraszt mintagazdaságok Horvátországban. A bán rendeletet bocsátott ki, a mely parasztt mintagazdaságok létesítését teszi lehetővé. Az ily mintagazdaság 8—30 holdnyi terület és a parasztnak, a kik mintagazdaságot akarnak berendezni, azoknak különböző beruházásokra 10 évi részletben törlesztendő megfelelő 3

százalékos kölcsönt ad a mezőgazdasági alap. A felügyeletet az országos hatóságok gyakorolják. A rendelet közzététele napján lép életbe.

Mezőgazdasági polgári iskola. A Nagykikindán felmerült életrevaló eszme Szabadkán is tért hódított. Mint ugyanis értesülünk, Szabadkán mozgalom indult meg, hogy középiskola helyett mezőgazdasági irányu hétosztályu polgári iskolát létesítsenek. A terv nagyon helyes, mert a mostani földmivessiskolák a középbirtokosság igényeit nem elégítik ki, az akadémia elvégzése meg nagyon hosszú időt vesz igénybe. Ezen új típusu gazdasági iskola lenne hivatva arra, hogy fentartsa a kontaktust a földmivessiskola és az akadémia között.

Országos tengeri-kiállítás Budapesten. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmivélségi és növénytermesztési szakosztályának mai ülését Rubinek Gyula igazgató nyitotta meg. Üdvözölte a tagokat és javasolta, hogy a tanács indítvány alapján a szakosztály elnökévé Dessewffy Aurél gróftól választassák meg. Dessewffy Aurél gróf megköszönte a bizalmat, majd a szakosztály alelnökeivé Dessewffy Emil gróftól és Kerpely Kálmánt nevezték ki. A bizottságok megalakítása után Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár országos tengeri-kiállítás rendezésének fontosságát fejtette ki. Ismertette az amerikai tengeri-kiállítások nagy sikerét és javasolta, hogy a tengeri-termelésünk előmozdítása érdekében 1913. év tavaszán Budapesten is rendeztessék nagyarányu tengeri-kiállítás. A kiállításra a termeléssel összefüggő összes iparcikkeket és mezőgazdasági gépeket is bemutatnák. Koppély Géza a kukorica-termelés fontosságát hangoztatja s kiterjeszkedvén fölszólalásában a magnemesítésre is, magáévá teszi az előadói javaslatot. Löherer Andor azt kívánja, hogy minden egyes kiállító kötelese legyen a kiállításra táblázatosan üzemének módozatait megismertetni. Molnár Ede megjegyzései után a szakosztály egyhanguan kimondotta, hogy szükségét látja 1913-ban országos tengeri-kiállítás rendezését, melynek előmunkálatai mielőbb megindítandók.

A komló 1911-ben. Hivatalos megállapítás szerint az idei komlótermés jó közepesnek mondható. Az ország mintegy 1465 kat. hold komlóskertjeiben a következő átlagtermések voltak főbb termővidékenként, a zárjelben kiténtetett 1910-iki eredménnyel szemben: Királyhágóntul 412 kgr (393-6), az Alföldön 587 (570), a Dunántul 239 (340), a Felvidéken 510 (384) kgr. termett kat. holdankint. Az országos átlag tehát 437 kgr. Az értékesítés, illetve áralakulás husz esztendő óta nem volt ilyen jó, mint az idén. A Királyhágóntul 100 kilónként 543 korona, (150), az Alföldön 588 (195) korona, a Dunántul 407 (216) korona és a Felvidéken 685 (156) korona. Az országos átlagár 555.7 korona. Az országos átlag szorzatból kat. holdankint 2428 korona nyers jövedelem, illetve levonva az évi terhet, kiadást stb., 1600 korona tisztajövedelem mutatkozik.

A lenipar köréből. Az OMGE nov. hó 22-én tartotta a nyári szünet után első ipari és kereskedelmi szakülését, melyen Gombossy Arthurnak a hazai lentermesztés fellendítését célzó és ezen termésnek Belgiumban leendő kidolgozásával és értékesítésével foglalkozó tervezett tárgyalta. Ez alkalommal a szakülés azt határozta, hogy Gombossy tervezetének tanulmányozására bizottságot küld ki, s tagjaiul Csitáry Bélát, Krolopp Hugó titkárt, Füredy Lajos szaktanárt és dr. Maly Dezső műszaki tanácsost, előadól a tervező Gombossy Arthurt nevezi meg. A bizottság f. hó 4-én ült egybe. Miután Krolopp Hugó ismertette a tárgyat, dr. Maly Dezső részletezi Gombossy tervezetének minden pontját, s kimondja, hogy az a legrealisabb adatokat foglalja magában, s így annak megvalósítása iránt tesz indítványt megjegyezvén, hogy mielőtt a tervezett szövetkezet Belgiumban létesülnék, ajánlatos volna 1 vagon lenkórót, mely hazánk különböző vidékeiről szerezhetnék be Belgiumba küldeni oly célból, hogy azt ott a szükséges felügyelet mellett kiáztassuk, tilottassuk, s értékesítsük. Az ily módon elért eredménytől tegye aztán függővé a földmivélsügyi miniszter a szövetkezetnek megalapítását Belgiumban. Füredy Lajos mindenben helyesli dr. Maly ajánlatát, hozzáfűzi azonban, hogy a próbaként kivitelre kerülő lenkóró mennyisége, mivel hazánk több vidékéről kell azt beszerezni, legalább 4—5 vagon legyen. Csitáry bizottsági tag szintén azt fejtegeti, hogy az ajánlott próbára okvetlen szükség van, s reméli, hogy annak eszközlése a földmivélsügyi

miniszteriumban semmi akadályra nem fog találni, mert hiszen olyan földmívelési ágak felkarolásáról van szó, melynek érdekében a miniszter már nagyobb áldozatokat is hozott. Ez a kísérlet — ugymond — annál kevésbé jár költséggel, mert hisz a készáru értékesítése alkalmával a kiadások nagy egészükben megtérülnek. Az indítványt Füredy módosításával fogadja el, mivel nézete szerint is az alapos és realis eredmény konstatálásához legalább 4—5 vagon lenkóró szükséges. Krolopp titkár ezeket összefoglalja az OMGE-nek a földmívelésügyi miniszterhez felterjesztendő indítványát, s hozzátenni kívánja, hogy a miniszter a feldolgozás és értékesítés időtartamára két szakférfit küldjön Belgiumba Gombossy kalauzolása mellett, a kiknek egyben alkalmunk leendő a belga viszonyokat alaposan szemügyre venni. A bizottság az indítványt ilyen formájában elfogadja, s ezt az OMGE a miniszter figyelmébe fogja ajánlani.

A vetés Amerikában. Newyorkból jelentik, hogy a Missisipitől keletre a téli vetés kedvezőtlen, a fagy sokat ártott. Missouri, Kansas és Nebraska vetései elég kedvezőek. Texas és Oklahomában a szárazság okozott nagy kárt.

Amerika tengeri termesztése. Amerika tengeri termesztése már magas niveauun áll és most már előreláthatóan évről-évre állandó marad, vagy pedig csökkenni fog. Ugyanaz áll Amerika tengeri kivitelére is. Amerika, mint az európai gazdákat károsító versenytárs, évről-évre veszt jelentőségéből és nyer mint tanító-mesterünk abban, hogyan kell tudományos és üzleti alapon nyereségesen gazdálkodni. Az amerikai Unió évi tengeri termése a következő alakul:

1905. évben	2,703.384,000 bushel
1906. „	2,962.997,000 „
1907. „	2,557.844,000 „
1908. „	2,610.763,000 „
1909. „	2,741.345,000 „
1910. „	2,923.686,000 „
1911. „	2,657.718,000 „

(Egy bushel körülbelül 35 liter.)

Tehát az amerikai Egyesült-Államok legnagyobb tengeri termése 1906-ban volt, azóta ezen rekordszámot ismét elérni nem tudta. Ha ehhez hozzávesszük, hogy Amerika ideai zab- és szénatermése rendkívül gyenge, sőt az összes takarmányokban az ottani pusztító szárazságok miatt a haszonállatok takarmányozása nagy nehézségekkel jár és igen költséges, előreláthatjuk, hogy a jövő évben egyrészt Amerika haszonállatainak száma csökkenni, a husárok pedig emelkedni fognak.

Vadászati kihágási ügy illetékessége. Fölmerült esetből kifolyólag mondotta ki a hatásköri bíróság, hogy másnak vadászterületén özne kutyákkal elfogása vadászati kihágás. Az eljárás a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozik.

Méhészet a tanítóképzőben. A méhészet Magyarországon még ma sincs olyan fokon, a milyenen állhatna. Hogy tehát a méhészet ott is tért foglaljon, a hol eddig nincs tenyésztő, Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter minden állami és felekezeti képzőt fokozatosan el akar látni egy kis mintaméhéssel, hogy a leendő tanítók, a kiknek foglalkozásuk is olyan, hogy nagy sikerrel foglalkozhatnak méhészetrel, ismerjék meg ennek a foglalkozásnak vonzó, könnyű és hasznos voltát. A jövő évi költségvetésben megfelelő összeget vett föl a miniszter tárczája e részletére és tavasszal több ilyen mintaméhést fog az ország különféle helyén fölállítani.

Mintazöldségtelepek és kertgazdaságok. Az állandó panaszok tárgyát képező piaci drágaságot csakis a termelés fokozásával lehet enyhíteni. Erre törekszik a földmívelésügyi miniszter több irányban megindított kezdése is, melynek sorában méltó helyet foglal el a nagyobb városok közelében felállítandó zöldségtelepek és kertgazdaságok kérdése. Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter ezekkel a mintatelepekkel olyan intézményeket akar létesíteni, melyeknek szakszerű tanulmányozásával a lányiskolai növendékek a zöldségtermelést elsajátíthatják és a hol a felnőttek is megtanulhatják a zöldségtermelés gyakorlati módjait. Ezért legelőször különösen ott kíván a miniszter mintazöldségtelepet és kertgazdaságot létesíteni, a hol a zöldségtermelés már meghonosodott és a hol a termelés javítása, kifejlesztése, új fajták termelése és a meglévő termelési ág javítása kívánatos. Figyelemmel lesz a földmívelésügyi

kormányzat a kertgazdaságok létesítésénél a közelfekvő városok piacaira és az olyan városokra, melyeknek lakossága jórészt hivatalnok és iparos, a hol így a kertgazdaság az élelmézést is javítaná és olcsóbbá tenné.

Iskolaszanatórium a tengerparton. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület a magyar tengerparton: Czirkveniczán iskolaszanatóriumot és üdülőházat létesített, a melyben oly fertőző betegségben egyáltalán nem szenvedő, gyöngéledő, lábadozó gyöngéledő leány és fiutanolók nyernek csekély díjért kitünő ellátást és legmondosabb felügyeletet, a kik tisztán a klíma és a tenger állandó hosszabb használata által teljesen visszanyerik az egészségüket és megmentetnek az élet számára. Az üdülőház ennél fogva állandóan nyitva tartatik és a növendékek végül tanulmányaikat is a D. M. K. E. iskolaszanatóriumában és az év végén a szomszédos fumei áll. iskolában tesznek vizsgálatot. Nyáron minden hely be van töltve az üdülőházban annyira, hogy a D. M. K. E. gyönyörű két emeletes épületében tanárnok felügyelete alatt a lányok nyernek elhelyezést, a fiuk számára pedig mindig külön villát kénytelen bérelni a kulturegyesület. Télen azonban annyi hely van a D. M. K. E.-ben, hogy minden év szeptember havától június haváig üdülő felnőtteket és családokat is felvesz a D. M. K. E. csekély díjért gyönyörű szobákat és kitünő ellátást ad. Az iskolaszanatóriumban és üdülőházban való felvételtől a D. M. K. E. főtitkári hivatalában (Budapest, István-ut 81.) lehet bármikor fordulni.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-könyvi és mérnöki) lebonyolítására és e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kiválmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

APRÓK.

A mezőgazdasági szakoktás Japánban. A japán birodalom kiterjedése körülbelül 249.935 négyzetmérföld, Sakhalin (Kabafutó) szigetét és Korea (Chosen) félszigetét beleszámítva. A statisztika adatai szerint 1888-ban csak 6 mezőgazdasági iskola volt a birodalomban, ugyanezen évben létesült a császári egyetem mezőgazdasági fakultása Tokióban és az északi császári egyetem fakultása Sapporóban. Előbbinek hallgatója 412, utóbbié 213 volt, a tanárok száma 49, illetve 14 volt, köztük 6 külföldi. Husz évvel később, vagyis 1908-ban a tokiói egyetem mezőgazdasági fakultása hallgatóinak száma 637, a sapporói fakultásé 751 volt. Köztük 8, illetve 17 külföldi. A tanárok száma

52, illetve 74 volt, köztük 2 külföldi. Ezenkívül volt 4045 nyilvános és 140 magán, másodfoku mezőgazdasági iskola 128.202 fiu- és 30.890 leány- (összesen 159.092) növendékkel, a kiket 1350 férfi és nő tanított. Ezen iskolák mellett volt 177 állami és 9 magán mezőgazdasági iskola 21.394 tanulóval és 1448 tanítóval. Mezőgazdasági akadémia volt Moriokában és Kagoshimában 325 hallgatóval és 51 tanárral. 1888-ban 8 mezőgazdasági tanfolyam volt a birodalomban, 1908-ban 4875, a mely 54.687 százalékos emelkedés. Különböző gazdasági tanfolyam volt 1888-ban 956, husz évvel később 182.209, melyeket 113, illetve 2967 egyén tartott. A gazdasági főiskolákban 271 hallgató nyert oklevelet 1888-ban, 1908-ban 93.406 egyén. Ezek számok mutatják, hogy Japán nagy léptekkel halad a nemzet alapjának: a mezőgazdaság fejlesztésének terén előre, különösen a khinai és orosz háborúk után.

Házépítés — földrengéses vidéken. Az olasz kormány pályázatot irt ki olyan háznak a tervére, a melyet a földrengés nem képes ledönteni. Sok külföldi és belföldi mérnök pályázott és hogy az egyes mintákat kipróbálják, egy saját-szerű készülékkel, melyet Brassi római mérnök szerkesztett, mesterséges földrengést idéznek elő. A mintaházakat külön erre a célra kijelölt területen építik fel, a melyet elektromos gépek segítségével a földlökésekhez hasonló módon lehet megmozgatni. Ennek a mesterséges földrengésnek eddig egy német mérnöknek főleg vasból szerkesztett egyemeletes háza állt ellen a legjobban.

A német mérnök olyan módon készítette el az ő földrengéssel daczó házat, hogy még abban az esetben, ha az végre a tulságos rázás következtében mégis összedülne, legyenek a házban olyan helyek, a melyek, még a ház bedőlése esetén is biztonságot nyújtanak. Így például a szobák sarkaiban veszélytelenül lehet tartózkodni, mert a szerkezet részei csak úgy ereszkedhetnek le, hogy minden sarok fölött sátorformájú védő tetőt alkottak.

A feltaláló maga mutatta házat a hatóságoknak és miután az egyik szoba sarkában helyet foglalt, azt a legerősebb rázásnak tette ki. A mikor a ház végre összedült, azt hitték, hogy a mérnök is szerencsétlenül járt, de a mikor eltakarították a romokat, a mérnök mosolyogva és teljesen sértetlenül ült az egyik sarokban. A mérnök azt állítja, hogy éppen ilyen két- vagy háromemeletes házakat is lehet építeni, melyek erős földrengéseknek is ellentállanak és ha mégis bedőlnek, elég biztos helyet nyújtanak arra, hogy életüket és testi épségüket az összes lakók megvédhessék.

A faszén vegyi összetétele és saját-sága. A tüzelési célokra szolgáló faszén közepes összetétele a következő: 81% szén, 4% hidrogén és 21% oxigén; a máglyákban készült faszén áll: 90% szén, 2,5% hidrogén és 7,5% oxigénből. A retortában készült faszén 100% C.-nál közel 15% oxigént vesz fel (a szén súlyára vonatkoztatva), jóval többet, mint a máglyákban készült faszén. A faszénnek katalytikai hatáson alapuló meggyulladását az oxigénnek szénrel való egyesülése idézi elő, az ily értelemben vett oxidált faszén talán egy superoxidnak tekinthető; előidézői azonban még a szénsavképződés, vizgöz s talán a szénoxid és metán is. A máglyarakásokban való szénégetésnél is hasonló katalytikai folyamatok mennek végbe. A szénoxid és szénsavnak egymáshoz való viszonya a máglyaégetésnél a hőmérséklettől függ és pedig a fokozódó hőmérséknel ezen képlet értelmében: $C + CO_2 = 2CO$ negatív melegképződés, míg csökkenő hőmérséknel fordítva: $2CO = C + CO_2$ képlet szerint pozitív a melegképződés. A máglyában való faszénégetésnél gázalaku vagy folyékony desztillációtermékek elégeése nem történik. A levegő, oxigén és szénoxid katalytikai behatása alatt sokkálta kevesebb kátrány képződik, mintha a fát kemenczében vagy retortában

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, kösvényénel, cukorbetegségnél, vörhenyénel, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatásu. Természetes vasmentes savanyuviz.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

száraz desztillációnak vetjük alá. Exploziv gázkeverékek a máglyaszénnek csak el nem szenezedett részeiből képződhetnek. A szénsav és vízgőzök behatása 400—500° C.-nál történik. 400°-nál 40%, 500°-nál 30% a képződő faszén száraz fára vonatkoztatva. (Chem. Ztg. 1910. Nr. 67.)

A földalatti hőmérséklet meghatározása. A jelenleg legmélyebb furólyukat tíz év előtt kezdték mélyíteni a sziléziai Czuchow vidékén, melyet 2500 méter mélynek terveztek s mely jelenleg már 2240 m. mélységet ért el. A furást 44 cm. átmérővel kezdték s ez fokozatosan csökken egészen 5 cm. átmérőig. Hőmérsékleti méréseket rendszeresen végeztek benne. A 2220 m. mélységben 83°40' C. a hőmérséklet, mi az 1° C.-nyi hőmérsékletemelkedésnek megfelelő mélységet, vagyis a „geothermikus hőfokot” 31'8 méterben adja. De a hőmérséklet változása nem folytonosan egyező. A hőmérsékletnek valóban érdekes fordulata jelentkezik a 640 és 730 m. között, hol a hőmérséklet tényleg körülbelül két foknyit csökken a mélységgel. (Scientific American.)

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

S Z E S Z.

Az osztrák szeszkartell feltűnő nagy áremelése az élénk vételkedv és kereslet folytán a szeszárak nálunk is rohamosan emelkedtek és jóval drágábban zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 219—219,50 kor., adózatlanul 80—80,50 kor., nagyban és 1—1,50 kor. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt élénk kereslet mellett és 1—2 kor. drágábban kelt és kötésre 68—69 kor. zárul nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínálat igen gyér és miután a fedezési vételkedv még mindig élénk a kínált tételek 1,75—2 kor. jegyzésen alól találtak vevőre. Fix árban a hét elején 70,50—71 koronáig történtek eladások.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 72.—73.—K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	219.—220.50 K
Finomított szesz adózatlan	80.—81.50 »
Élesztőszesz adózva	218.—218.50 »
Élesztőszesz adózatlan	— — — — »
Nyers szesz adózva	217.—21.750 »
Denaturált szesz	68.—69.50 »

Napijelentés a gabonátözsdeiről.

1911. deczember hó 7-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 2 fillérrel, az áprilisi rozs 1 fillérrel, a májusi tengeri szintén 1 fillérrel javult, az áprilisi zab árfolyama pedig teljesen változatlan maradt.

Kötöttett:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 80.5 kg. 24.35 K, 700 mm. 79 kg. 23.50 K, üszökvégű.

Fejérmegyei: 400 mm. 79 kg. 24.10 K, 200 mm. 79 kg. 24.10 K.

Pestvidéki: 200 mm. 81 kg. 24.40 K, 200 mm. 80.5 kg. 24.35 K, 200 mm. 80 kg. 24.25 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 81 kg. 24.40 K, 300 mm. 80 kg. 24.30 K, 100 mm. 80 kg. 24.25 K.

Marosi: 1000 mm. 80.2 kg. 24.30 K.

Boszniai: 4000 mm. 78 kg. 22.98 K.

Rosz. 300 mm. 19.90 kp. p., 100 mm. 19.95 kp. p., 150 mm. 20.05 kp. p.

Zab. 200 mm. 19.35 kpf., 100 mm. 19.— K kpf., 100 mm. 19.60 K kpf.

Lóhere. 30 mm. 159 K ab Budapest.

Lucerna. 25 mm. 120 K ab Budapest.

O-román tengeri. 450 mm. 18.65 K kp. p.

O-szerb tengeri. 200 mm. 18.80 K kpf.

O-magyar tengeri. 23 mm. 18.85 K kocsiara.

Az árak 100 kg-kint koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilusra	23.70 »
Buza májusra	23.48 »
Áprilisi rozs	20.78 »
Zab áprilusra	19.68 »
Tengeri 1912 májusra	16.86 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.60, 1. sz. lángliszt 34.00, 2. sz. lángliszt 33.40, 3. sz. zsemlyeliszt (kölns.) 32.60, 4. sz. zsemlyeliszt 31.60, 5. sz. kenyérliszt, foh. 31.20, 6. sz. kenyérliszt 30.20, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.00, rozsliszt I. 29.00, rozsliszt II. 27.20, rozsliszt III. 23.40, korpa, finom 14.40, korpa, durva 14.80 K mm. Tengeriliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1911. deczember hó 8-án.

Fajta	Hektoliterenkint súlya kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	23.60
"	76	—	—	80	23.80
"	77	—	—	81	24.—
"	78	—	—	82	—
Fehérmegyei:					
"	75	—	—	79	23.35
"	76	—	—	80	23.60
"	77	—	—	81	23.75
"	78	—	—	82	—
Pestvidéki:					
"	75	—	—	79	23.50
"	76	—	—	80	23.70
"	77	—	—	81	23.90
"	78	—	—	82	—
Bánsági:					
"	75	—	—	79	23.60
"	76	—	—	80	23.80
"	77	—	—	81	23.80
"	78	—	—	82	—
Bácskai:					
"	75	—	—	79	23.60
"	76	—	—	80	23.80
"	77	—	—	81	23.—
"	78	—	—	82	—
Rosz elsőrendű (uj)					
					20.10
középmínőségű (uj)					
					19.85
Árpa taksarmányú elsőrendű					
					18.90
másodrendű					
					18.50
Köles					
Zab elsőrendű (uj)					
					19.60
középmínőségű (uj)					
					19.60
Tengeri belföldi uj					
					19.40
román v. bolgár					
					—
Repézékáposzta					
					—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉJ ZOLTÁN**

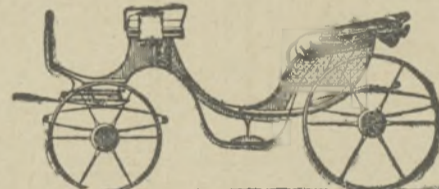
NÁD

BENEDEK MÁTYÁS és FIA
NÁDTELEPE ÉRMIHÁLYFALVÁN

szállít elsőrendű **fedő, stukatur** és **szegőnadat**. Elvállalunk **dohánypajta** építéseket. Nádunk két helyen dróttal vagy egyéb erős anyaggal kötözve és egyforma méretű kévékben szállítatuk. *****

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyisintre mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1911—12. évi szállításra megrendelés szerinti méretekben
Ajánlunk mezei és iparvasuti tölgytalpfákat, kerítés- és telefonoszlopokat, továbbá ákác-, kőris- és tölgyfacsemetéket és erős sorfákat
dűlőutak és határok beültetéséhez:
SOMLÓ JAKAB erdőgazdasági központi irodája:
Budapest, V. ker., Zrínyi-utca 1. szám.

Kwizda Ferencz János az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkekből való szállítója, kerületi gyógyszerész **Kornenburg-ban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenystállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1912. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

52-ik ÉVFOLYAM.

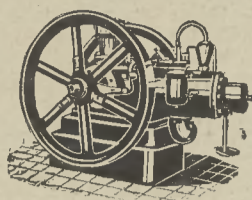
Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér. Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatalában, Budapest, IV. ker., Muzeum-körut 7. szám.

"CLIMAX"

Kérjen
ajánlatot.

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Tözsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“.

nyersolajmotor.
Legolesőbb, legbiztosabb üzemerő. —
Versenyképes árak. — Elsőrangú
minőség. — Több 100 referenzia.

Lovak nehéz lélekzetvétele,

kronikus köhögése és katarusa, kemény tüszőgőse és a lótakony gyógyítható! Díjtalan felvilágosítás nyerhető a legújabb eredményes gyógyveljárásról az inpók és a csülök betegségét illetőleg. **Löwen Apotheke Dresden 116.**

FAJKRUMPLI.

Piroshéju Professzor Woltmann 6 kor. — Németországból importált sárgahusu, sárgahéju, legbőtermőbb Böhm's Erfolg krumpli első utántermése 12 kor., ugyanilyen Böhm-krumpli utántermése 9 kor. mm.-ként, Alsómislye állomáson.

KEMÉNY MIKLÓS, Regeteruszka,
u. p. **Garhoczbogdány.**

Elsőrendű magyarfajú
**Erdélyi
jármosökrök,**
ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi

ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál

Szamosujvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

EGÉSZSÉGES

marad minden udvar, a melyben az etetésnél a **MASTIN** használatik. A mai napig az első és egyedüli a Dr. Trukóczy-féle hízó- és óvszer, mely erős és egészséges marhat alkot. Kapható a kereskedőknél, vagy posta útján a gyártelepen. Apotheker Trukóczy in Laibach, Oesterreich. — 5 csomag ára 3.50 korona franko.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils legghirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebbea beszerezhetők

Polgár Sándornál
BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50.

Reszletes képes árjegyzék ingyen. !

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból.

FIALA VENCZEL

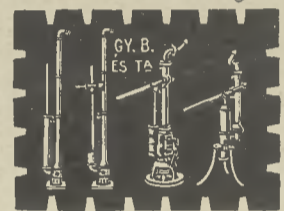
puskamüves

Budapest, VII., Akácfa-uteza 10.

Ajánlja mindennemű saját készítményű és legjobb szerkezetű **vadász- és golyós-fegyverek**. **Hammerles kakas nélküli fegyverek** önműködő töltényhúzóval (Ejector) kaphatók. Továbbá rakétáron tartók eredeti **lütichyi fegyvereket** 30 koronától feljebb. Elfogadok mindennemű javítást a legolesőbb árak mellett.

Trágyalészivattyúk

Trágyaléghordók,
Trágyaléoszók,

legjobbat szállíthatnak:

GYÓZÓ BÉLA és TARSÁ,
szivattyu- és fecskendő-spezialisták.
Budapest, V., Báro Aozél-u. 3.

Azonnal szállítható kipróbált kütünő járású, 35 tényleges lóerejű, álló típusú **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schwarz József és Társa üzegnél, VI., Váci-körut 53.

Alulirotnál a tiszalóki faesmeté iskolából ez óvi ószi és a jövő évben tavaszi külletésre **akácscemete**, Mauthner magból, három éves válogatott 30 korona, két éves 10—13, egy éves 5—9 koronáig ezenként, **gleditschia** három tuskós, elő sövénynek, két éves 8—12 koronáig, egy éves 4—7 koronáig ezre, kisebb-nagyobb mennyiségben. Továbbá 250 hektó jóminőségű ezerjő, rizling és kövidinka bor, kótaji pinze- és kölcsön-hordó használatlall oládó. Rendelések és részletes árjegyzék iránti levelek 1912. márczius 10-ig **Kótaj**, azontul **Tiszalókra** címmezvo küldendők.

Dobos Imre

ny. főszolgabíró.

TEJ NAGYOBB MENNYISÉGBEN

a legnagyobb napi áron készpénzfizetés mellett **Grazba szállítva kerestetik**. Ajánlatok „St. M. 777/a.“ jelige alatt a következő címre kéretnek: **ANNONCEN EXPÉDITION JOS. A. KIENREICH, Graz, Sackstrasse 4-6.**

Diófák

négyéves, papírhéju, fehér telebélü, a legbővebben termő faj, nagyobbbrészi 3 méter magas, gyökérképzés végett átültetett szép példányok.
10 darab 20 kor., 100 darab 180 kor., 1000 darab 1700 kor.

Csabagyöngye.

Legkorábban érő csemegeszőlő, nemes, simavessző ezre 35 korona. **Ezeréves** 30 korona. Csomagolásért csak a tényleges kiadás számíttatik.

NAGY GÁBOR Posta, távirtda és távbeszélő **KÖLY** (Bihar m.)

Szénát, szalmát,

luczernát, lóherét és zabos bükkönyt

veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpreléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok:

SCHREIER BÉLA

takarmánynagykereskedő

Budapest, Népszínház-u. 33.

TELEFON 20-52.

Diszbokrok, készlet 100,000 drb fajan, az én választásom szerint 100 drb 36 kor., 1000 drb 340 kor., 10,000 darab 1600 kor., a vevő összeállításá szerint árjegyzéki áram érvényesek, amit gratis küldök. 3000 kőrifsa 4-5 évesek 3-4 méter magasak száza 40-60 korona. Krebs Zoltán faiskolája Szarvason. Tessék árjegyzéket kérni.

Megvételre keresek

10 évesnél nem idősebb 8 HP. csepőgarnitúrát, szalma tüzeltűt, javíttatlanul. Csakis kimorított részletes és árt megjelölő ajánlatra válaszolok.

Kucses Károly

mű- és géplakatos M A K Ó.

A BÖHM-fele szabadalmazott

seriéstakarmány sertések etetésére és malacnevelésre nélkülözhetetlen, mert a szervezetet edzi, a betegségek iránt azt ellentállóvá teszi, a gyors fejlődést elősegíti, a csontozatot erősíti, miáltal a hizékonyságot 16-mozditja. Ára 100 kg.-ként **K 23**, ab gyár, utánvétel. Kocsirakomány vételénél külön árajánlatlall szolgál: **BÖHM és KELETI** központi iroda: Budapest, VI., Lázár-uteza 18. szám. **A Magyar Mezőgazdak Szövetkezete** állandó szállítója. Kitérteések: Budapest (1907), Eperjes, Temesvár, Lugos, Lowrin, Sopron (1908), Szeged (1909), Szeged, Temesvár (1910).

Részvénytársaság erősáramu elemek gyártására.

Iroda: **Budapest,** V., Dorottya-utcza 6. szám. Gyár: **Budapest,** V. ker., Váci-ut 74. szám.

Villanyos gazdasági lámpa.

Villanyvilágítás a legkisebb faluban vagy pusztán! Legolcsóbb világítási mód **istállók részére!** Éjszakánként **10 órai égés 4 fillérbe kerül!** Tűzbiztos. Robbanásmentes. Telep bárhova hordozható áthelyezhető. Nem akkumulátor, nem száraz elem! **Bárki által két perc alatt otthon tölthető, épp úgy, mint egy petroleum lámpa!**

Egy telep ára 40 kor. Kérjen ismertetést!

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. Telefon: **NAGELA.** 35-92.

Táviratozom: Pokrócztelep Somogyszill

Táviratozom: Pokrócztelep Somogyszill

Lópokrócz előnyárajánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyysága és árunk elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Árunk: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gypjupokróczok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb min., 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legponosabban eszközöltetnek.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR“ Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyszill.

Préselt

buzaszalmát

és

zabszalmát

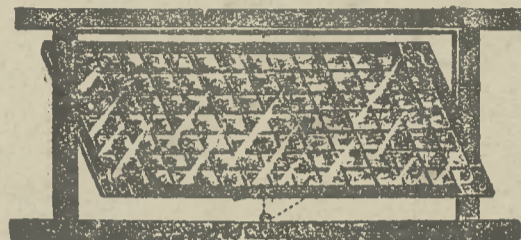
szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla

Zombor.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vas-szerkezeti munkálatakat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

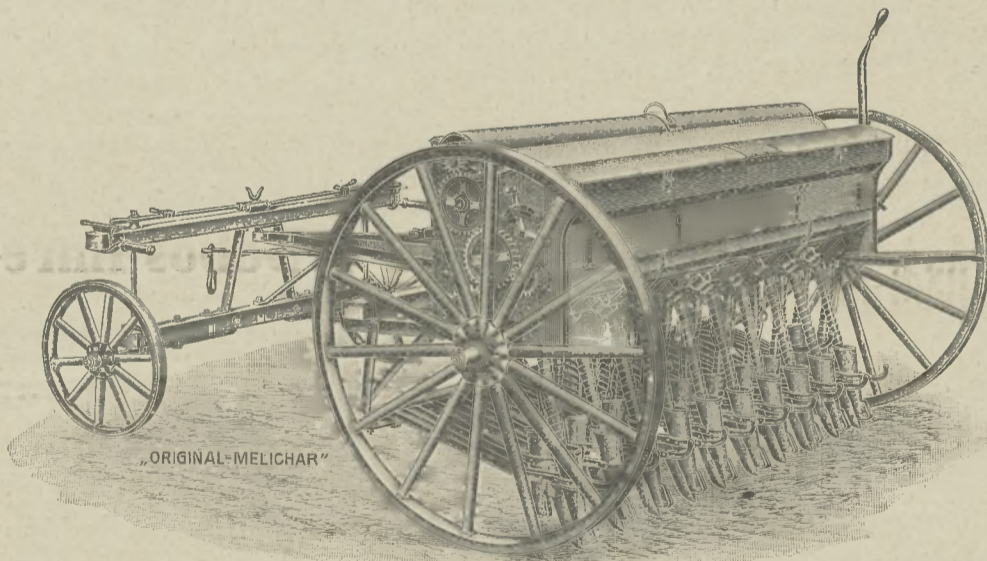
Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kazetták uj és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és arany-diszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és uj eső-köpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és uj fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelősátrak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok

olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlertalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyanazon vetőcsorosozlyán átveti a magot és műtrágyát. Az **IMPERATOR** vetőszerkezete azonos a **világhírű UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden magféléseget tetszés szerinti mennyiségben a legideálisabb elosztással vet el és az **IMPERATOR** műtrágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még csomós állapotban és nyirkos időjárás mellett is kifogástalan egyenletességgel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hibás vetés nem fordulhat elő. A Melichar név valamely vetőgépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garanciával. ..

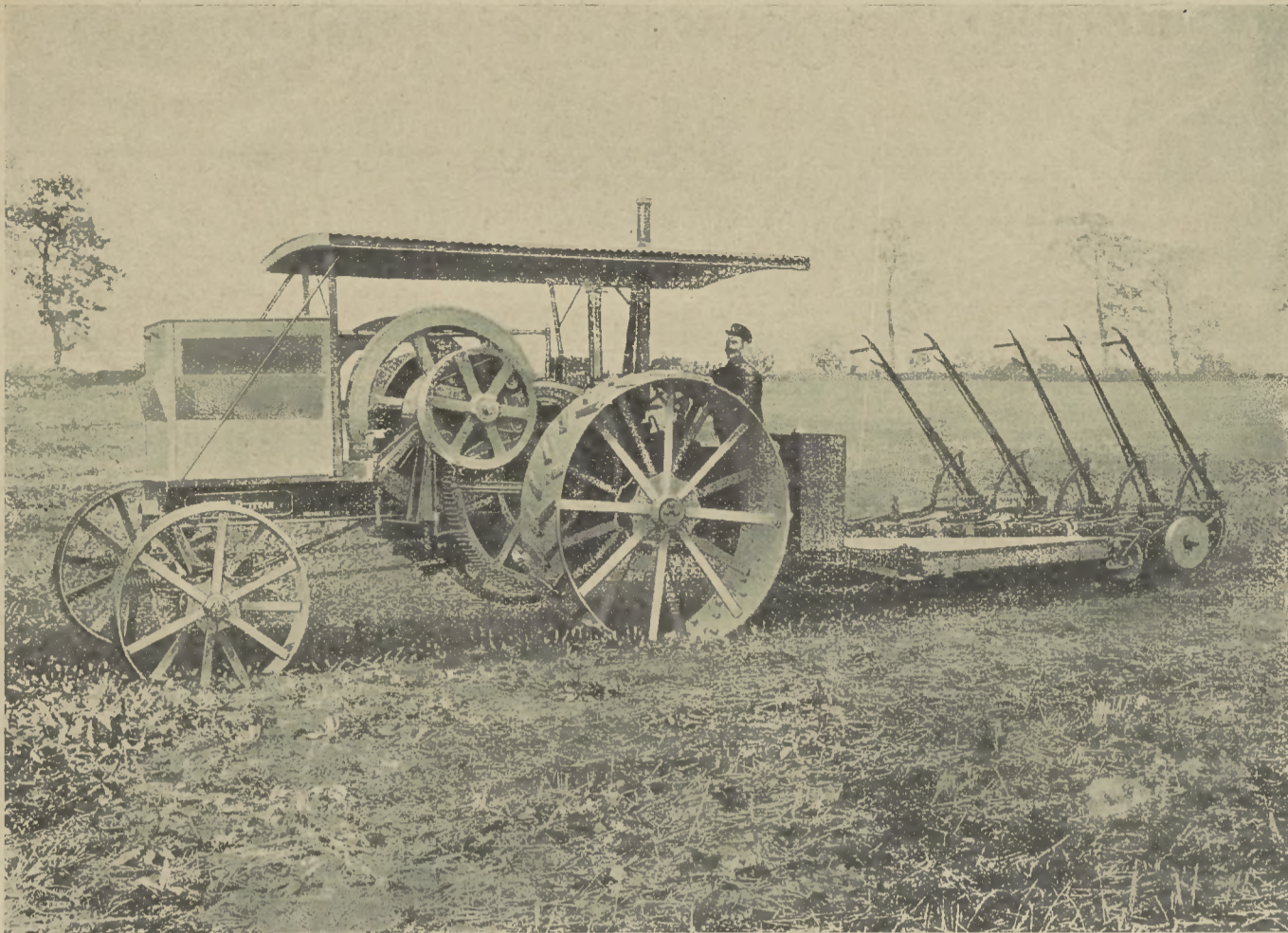
Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképvisellete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Az I. H. C. amerikai BENZIN MAGÁNJÁRÓ (TRACTOR)

a legolcsóbb szántógép,
mely 20, 25 és 45 tényleges **lóerőben** készül.
20 HP tractor 3—4 vasu
25 HP tractor 4—5 vasu
55 HP tractor 7—8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. Benzínmagánjárónk a **legalkalmasabb gép** szántásra, cséplésre és nehéz terhek **vontatására.**

A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.

Biztos üzem! Szén- és vízfűvelés feleslegessé vált.

Referenciákkal és ajánlattal szívesen szolgál:

INTERNATIONAL HARVESTER COMP. OF AMERICA

BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-UT 98. SZÁM.

135,944. szám.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap Temes vármegyében Cserna község határában fekvő 1129. 933/1600 hold mezőgazdasági birtokának **1912. évi október hó 1-től 12 év tartamára leendő haszonbérbeadása iránt**, az alulírt miniszterium IX. osztályában (V., Báthory-utca 12., III. emelet) **1912. évi január hó 3-án**

nyilvános versenytárgyalás

fog tartatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírt miniszterium segédhivatali igazgatóságánál legkésőbb **1912. évi január hó 3-án délelőtt 10 óráig** nyújtandók be.

A borítékon jelendő: „Ajánlat a temescsernai haszonbérletre.”

Az ajánlatban nem holdankénti, hanem az egész birtokra felkinálandó évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyaltnak, ha a kiszolgáltató ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzü 4000 K. készpénzben vagy biztosítékképes értékpapírokban bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál, vagy a közalapítványi központi pénztárnál (V., Báthory-utca 12.) teendő le, és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén azok, a kik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármilyen czímen perben állanak, a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és a nagyköveresi közalap, ispánságnál, a jelenleg még érvényben lévő szerződések pedig a miniszterium IX. ügyosztályában megtekinthetők.

Budapest, 1911. november hó 10-én.

A miniszter rendeletéből: **Boncz** s. k. miniszteri tanácsos.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztertől.

PROPPER SAMU

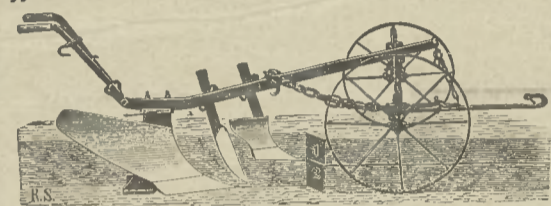
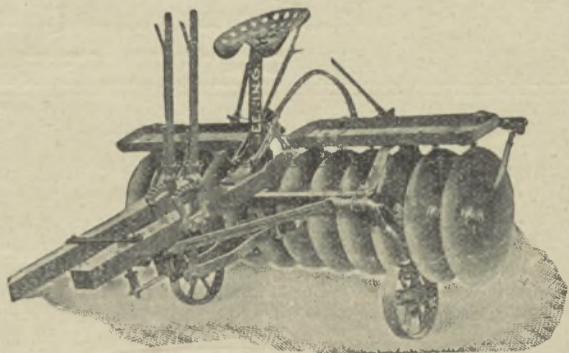
mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák

legkitűnőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle

Valódi SACK-fele aczéleke.

ekék, vetőgépek, grubberok, boronák, valamint kitűnő szőlőművelési eszközök, ugyancsak javított eredeti „Westfalia“ műtrágyaszórógépek,

nemkülönben legkitűnőbb szecskavágó- és répavágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukorica szártépőgépek (Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötőgépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360— K
Tartalékok 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

Évi felesleg 1901-től 1910-ig 782.595,58 K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfőösslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfőössleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfőössleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Teretkezési Segélyező Társulat úján 100 K-tól 1000 K-ig terjedő temetési segélybiztosítások eszközletnek félévenként fizetendő tagdíjak ellenében. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helycsoportok szervezhetők jótékonyozó munkával. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Bpest, VIII., Üllői-ut. 1. sz.

MÁGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÖRÁÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brauswetter Janos

Szeged, a város első díszes órágyára

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárában gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

aczelkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

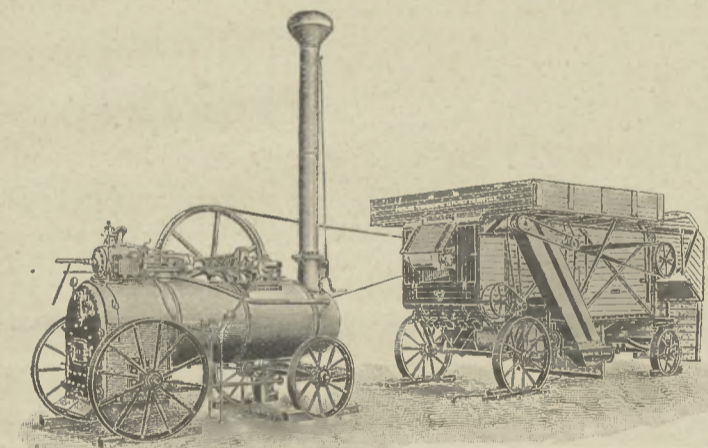
Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai:

„Losonci-Drill“ tolóhengeres, „Rekord-Drill“ merítőkánalas rendszerű

és szab. „**REKORD II**“ vetőgépek.

Különleges **RÉPAVETŐGÉPEK.**

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

Utimozdonyok, gőzekék, aratógépek, fűkaszalók, államgépgyári félstabil compound gőzgépek.

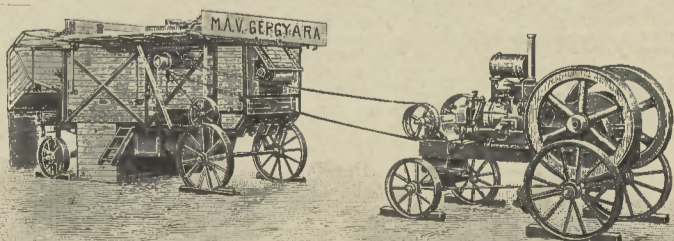
Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

RESICZAI EKÉK, BORONÁK.

Laas-rendszerű répakapák stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest, Váci-körut 32.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével,**
éppugy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
elvállal

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb
szőlészeti szaklapja

BORÁSZATI LAPOK

mely újévtől kezdve 44-ik évfolyamában hetenkint jelenik
meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap a legsokoldalubb és leg tartalma-
sabb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy
hazai szaklap olvasását fölöslegessé teszi. — A

BORÁSZATI LAPOK

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé”-nek
hivatalos közlönye.

Minden előfizető évenként két nagy színes mű-
mellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét.
Ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkeré-
szekből vagy állatokból a fellépett szőlőbetegséget vagy
rovart és az ellenük való védekezést és kimerítő választ
ad minden hozzáintézett szakkérdésre. Képhetes ingyen
melléklete a „Gazdasági Tanácsadó”, mely a mező-
gazdaság, állattenyésztés, gyümölcsészet, méhészet stb.
kérdéseivel foglalkozik.

Laptulajdonos:

BAROSS KÁROLY Örököse.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára: Egész évre 12.— K
Félévre 6.— K
Negyedévre 3.— K

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a

„Borászati Lapok” kiadóhivatala,
Budapest, IX. ker., Üllői-út 25., II. emelet, 11. szám

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

VIHARBIZTOS TETŐT

ad Dr. GASPARY-féle viharbiztosítékkal el-
látott cserép, mely megbízható és olcsó. Az ösz-
szes gépek és formák, homok, kavics stb.-nek
cementtel való értékesítésére, m. p. tetőcsere-
pek, falazóteglák, ürtömbök, csövek, járdalapok,
lépcsők, stb. előállítására.

Dr. GASPARY & Co. gépgyára
Markranstädt (Németország).

84. sz. új brosúra ingyen.

Homokértékesítés.

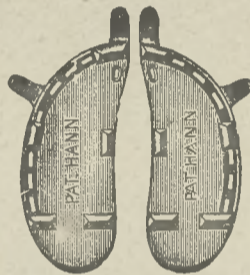
Akinek homokja van,
kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsóglyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementeserépgyártás,
B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

czimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan
megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem minta-
telepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérien és figyeljen pon-

tosan ezen jegyre, mert

patkóink minden tekin-

tetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és
hátas lovak részére, szaktérfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE
RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuro v. srófkészülékes hordódugólemezek cég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

HIRDETÉSEK a karácsonyi nagy mutatványszámra,

mely 25.000 példányban fog megjelenni, már most felvételnek
a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körút 7. Hirdetési árak: Egész oldal 80 K. □ Fél oldal 45 K.
Negyed oldal 30 K. Nyolczad oldal 15 K.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert

legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi
tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szén-
fogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisellettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

